Jaargang 116. Woensdag, 16 September 1857. No. 111.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken, naar aanleiding eener bij hen ingekomen missive van den Heer LUITENANT KOLONEL, EERSTAANWEZEND INGENIEUR, van den 14den dezer, no. 148, ter algemeene kennis, dat de **PASSAGE** over de **VESTINGBRUG** bij de **Boteringepoort**, ten gevolge van aanzienlijke herstellingen, te beginnen met den 21*sten dezer maand*, voor den tijd van **veertien dagen** zal zijn **GESTREMD.**

GRONINGEN, 14 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **AANGIFTE** van **KINDEREN**, voor welke de **toegang** tot eene der **STADSSCHOLEN** en **STADS-ARMENSCHOLEN** in deze Gemeente met **den 1sten Januarij 1858** verlangd wordt, zal moeten geschieden gedurende de loopende maand **September**, bij den Onderwijzer der Nieuwe Ooster-Stadsschool, H. SUIDINGH.

GRONINGEN, 14 September 1857.

Namens de Schoolcommissie voornoemd:
A. OUDEMAN,
Secretaris.

NIEUWSTIJDINGEN.

CHINA.

Uit China is het berigt ontvangen, dat de Keizer in groote geldverlegenheid verkeert, en er reeds is toe moeten overgaan papieren geld in wandeling te brengen. Dit zou de onderhandelingen voor Engeland zeer vergemakkelijken, dat toch door den strijd in Indië genoeg bezet is.

NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

Een Duitsch dagblad, de *Alg. Zt.*, levert een berigt uit Batavia van den 10den Julij, dat, zoo het zich bevestigt, de vrees zou wettigen, die volgens de Londensche *Morning Star*, hier te lande gekoesterd wordt over eene voortplanting van den Britsch-Indischen opstand naar de Nederlandsche bezittingen. Gemeld blad toch verzekert, dat reeds hier en daar onder de inboorlingen in Nederlandsch-Indië de geest van muiterij is doorgedrongen; dat intusschen de Nederlanders veel gemakkelijker een opstand zullen kunnen dempen in hunne verstrooide en ver van elkander afliggende bezittingen dan de Engelschen in het uitgestrekte vasteland van Voor-Indië.

De *Alg. Zeit.* vertelt hier iets, waarvan noch in de Javaansche dagbladen, noch in de brieven en correspondentiën hier te lande ontvangen, met een woord wordt melding gemaakt. Men zal dus wèl doen er zich niet te zeer over te bekommeren. Dat intusschen, blijkens de thans aangekomene landmail, ook te Singapore, en alzoo in de nabijheid van de Nederlandsche koloniën, een opstand is uitgebroken, bewijst maar al te zeer de waarheid van het in ons vorig nommer gezegde, dat geen pest zoo besmettelijk is als het kwaad des opstands, en dat dus eene overbrenging op Java en andere eilanden tot de mogelijkheid behoort.

BRITSCH-INDIË.

De overlandmail, die reeds eenige dagen vroeger was verwacht, is eindelijk in Europa aangekomen en zijn reeds per telegraaf de voornaamste berigten aangaande den opstand in Indië bekend geworden. Ze luiden over 't geheel veel gunstiger dan men, ook wegens het lang uitblijven, gevreesd had. In de noordwestelijke provinciën hebben de opstandelingen zelfs voet verloren. De Engelsche generaal *Handock* heeft op de muiters eene overwinning behaald en al de kanonnen, die zij met zich voerden, veroverd. Generaal *Nicholson* heeft eveneens een corps oproerlingen, die naar Delhi op weg waren, verslagen. Delhi zelve bleef evenwel nog in de magt der oproerlingen. Den 27sten Julij, den laatsten datum der berigten, ging de belegering langzaam voort; de versterkingen waren in aantogt, met wier hulp de Engelschen krachtiger hoopten te kunnen handelen. De stad Agra, mede een belangrijk punt dat nog door de Engelschen bezet was, bleef stand houden tegen de muiters die het voortdurend belegerden. — Te Bombay zijn troepen van het eiland Mauritius aangekomen. Van de uit Europa gezondene versterkingen waren nog geene gearriveerd. Intusschen is sir *Colin Campbell*, de tot opperbevelhebber benoemde generaal, te Calcutta aangekomen. Van de krachtige maatregelen van dezen koestert men de beste verwachtingen.

Ook naar Singapore, de zuidelijkste punt van Achter-Indië, is de oproerige geest overgeslagen. Vier regementen waren tegen het wettig gezag opgestaan, doch hadden, bij een aanval der Engelschen, 800 man verloren.

(Zie verder de hierachter geplaatste telegrafische berigten.)

RUSLAND.

De groote maatschappij, welke voor den aanleg van het Russisch spoorwegnet gevormd is, heeft de werkzaamheden op eenige punten met kracht aangevangen, en den 31sten Augustus j.l. is reeds een gedeelte der westelijke spoorweglinie, reikende van Petersburg tot Luga (een afstand van 128 wersten of 185 uren), plegtig ingewijd. Daarbij heeft de Fransche ingenieur, die met de leiding der werkzaamheden belast is, eenen toast op de Russische ingenieurs uitgebragt en de door hen aan de maatschappij bewezene diensten geroemd. Men hoopte dat een nieuw gedeelte dier linie, dat van Luga tot Pskow, tegen het einde van den winter voor het verkeer opengesteld zou kunnen worden, en dat Petersburg met het begin van het jaar 1860 in onafgebroken spoorgwegcommunicatie met Koningsberg en alle andere hoofdsteden van Europa zou staan.

De voorstanders dezer groote onderneming zijn van oordeel, dat de spoorwegen voor Rusland juist van pas komen om groote kapitalen, die anders geen nut zouden doen, vruchtdragend te maken; zij zullen hier dezelfde rol spelen als in Frankrijk, alwaar zij sedert twintig jaren voor het beleggen der door de bevolking bespaarde gelden dienen, hetzij deze gelden regtstreeksin de kas der spoorweg-maatschappijen gevloeid of door den staat opgenomen en tot ondersteuning dier ondernemingen gebezigd zijn.

TURKIJE.

De Engelsche, Oostenrijksche en Turksche commissarissen te Bucharest hebben nota's aan den stedehouder van Wallachije, vorst *Ghika*, gezonden, om hem te verwijten, dat hij deel had genomen aan de manifestatie die ten voordeele van de vereeniging der vorstendommen heeft plaats gehad op den *Napoleonsdag*, door zijn muzijkcorps te hebben geleend, waarmede aan den Franschen commissaris, die de vereeniging der vorstendommen beoogt, eene serenade is gebragt. De *Presse d'Orient*, die deze protestatie mededeelt, voegt er bij, dat, in weerwil hiervan, aan den Franschen commissaris, den heer *de Talleyrand*, den 18den Aug., in de stad Ploïesté, eene nieuwe hulde is gebragt en men hem ook daar algemeen heeft toegejuicht. — Van eene geloofwaardige zijde wordt beweerd, dat van al hetgeen in de dagbladen over het zoogenaamde protest der Porte tegen het bezetten van het eiland Perim door de Engelschen, gezegd is, alleen dit waarheid is, dat *Ali Ghalib-pacha*, toen hij minister van buitenl. zaken was, aan lord *Stratford de Redcliffe* eenvoudig eene opmerking gemaakt en van dezen een ontwijkend antwoord ontvangen heeft. Thans echter, nu Engelands invloed gedaald en die van Frankrijk aan het toenemen is, denkt het Turksche kabinet er aan, uitdrukkelijk tegen het bezetten van dit eiland te velde te trekken.

ITALIË.

De terugkomst van den Paus te Rome en de aanstaande komst van een nieuwen Franschen gezant, den heer *de Grammont*, aldaar, hebben de hoop der liberalen aangewakkerd. Zooals wij reeds gemeld hebben, is aan den gemeenteraad van Rome opgedragen aan den Paus een verzoekschrift te overhandigen, in denzelfden geest vervat als die der inwoners van de steden van de Romagna. In dit stuk, waarvan de toon zeer gematigd en eerbiedig is, wordt aangedrongen op eene algemeene amnestie der staatkundige veroordeelden, op het verwijderen der vreemde troepen, het oprigten van eene nationale militie, de afkondiging van een burgerlijk en strafwetboek, het opheffen van buitengewone regtbanken, het aanleggen van spoorwegen, enz. Vele van deze wenschen zullen wel niet verhoord worden, vooral die, welke de verwijdering van vreemde troepen betreft. De bezwaren tegen het vormen van een nationaal leger, op welks getrouwheid men kan bouwen, staan hiertoe in den weg. Eene commissie van 5 leden, onder den kardinaal *Antonelli*, zal zich intusschen met deze kwestie bezig houden.

DUITSCHLAND.

Donderdag, de tweede dag waarop de »vereeniging van Evangelische Christenen uit alle landen" te Berlijn bijeenkwam, werd zoowel des morgens als des middags eene zitting gehouden, die door reeds ongeveer 900 leden werd bijgewoond. Na opening met gebed en algemeen gezang, trad als eerste spreker op de hofprediker *Krummacher* uit Potsdam, die tot alle aanwezigen een hartelijken welkomstgroet rigtte, welke groete terstond door den bekenden Schotschen predikant *Caird* in de Engelsche taal werd vertolkt. Daarop volgden de tegenbegroetingen van de vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen en natiën, waarbij de Engelschen en Amerikanen hunne toespraken zin voor zin lieten overbrengen in de Duitsche taal. Allen getuigden van de belangstelling die in Amerika, Engeland, Frankrijk, Hongarije en onderscheidene andere gedeelten van Duitschland in deze vereeniging werd gesteld.

Des namiddags was tot onderwerp van behandeling gesteld: »de nieuwe conferentiën van Evangelische Christenen uit verschillende landen en kerken vergeleken met de kerkvergaderingen van vroegere tijden," waarover de hoogleeraar *Jacobi* uit Halle en de hoogleeraar *Merle d'Aubigné* uit Genève voordragten hielden. Beide redenaars kwamen daarin overeen, dat aan de tegenwoordige vereeniging, ofschoon in vele opzigten niet te vergelijken met de oude kerkvergaderingen en conciliën, daar zij noch de bevoegdheid noch het doel heeft om wetgevende magt uit te oefenen en alleen uit privaat personen bestaat, toch welligt eenmaal de eer zal toekomen dat zij den aanvang heeft gemaakt met eene groote beweging in de Evangelische kerk. Vooral de rede van *d'Aubigné* boeide zoozeer de aandacht, dat terstond besloten werd haar te laten drukken, 'twelk ook met de overigen geschieden zal.

Nadat nog de predikant *Kuntze* er op gewezen had, dat de Koning van Pruissen de eerste vorst is geweest die zich het Evangelisch verbond heeft aangetrokken, werd deze zitting gesloten.

Bij de derde zitting op Vrijdag morgen was aan de orde het onderwerp: Eenheid en verscheidenheid van de kinderen Gods, welk thema door de beide sprekers daarover den hoogleeraar dr. *H. Moll* uit Halle en den predikant *Krummacher* met het Evangelisch verbond in verband werd gebragt. Deze zitting werd intusschen spoedig opgeheven, daar de leden van het verbond zich des namiddags, op uitnoodiging van den Koning van Pruissen, naar diens paleis te Sanssouci zouden begeven.

Het getal dat van deze uitnoodiging gebruik maakte, zal ruim 1100 bedragen hebben, waaronder zich ook vele, vooral Engelsche dames bevonden. De Koning kwam in generaalsuniform en door de Koningin vergezeld tegen half zes in een open wagen aan en verscheen weldra voor de vergadering die hem met een luid *Leve de Koning!* verwelkomde. De predikant *Kuntze* vatte hierop het woord op en hield de volgende toespraak: »Sire! De vereeniging van Evangelische Christenen uit alle landen geniet het groot geluk en de bijzondere eer van door U M. herwaarts te zijn geroepen. U M. ziet hier voor zich eene schaar van geloovige kinderen Gods uit alle landen. U M. heeft reeds vele legers gezien, maar zulk een als nu voor u staat, zeker nog niet. Het is een leger, niet van één uniform, maar gewapend met het schild des geloofs, met de helm des heils en met het zwaard des geestes. Moge U M. den zoo even aangeheven roep opnemen als een die ons uit het diepste onzer harten is ontsprongen."

Zeer getroffen antwoordde Z. M. ongeveer als volgt: »M. H. Ik voel mij verrast door de groote deelneming welke de vereeniging in alle landen gevonden heeft, en moet bekennen, dat ik zulk een gevolg niet had verwacht. Ik heb opgemerkt, dat met de heilige zaak een gezegend begin is gemaakt; moge ze door een gelijk einde worden bekroond. Mijn opregt gebed voor de vereeniging zal zijn, dat uwe pogingen een gelijk gevolg mogen hebben als het werk der Apostelen op het eerste Pinksterfeest."

Een luid amen van alle aanwezigen volgde op deze woorden. De Koning onderhield zich hierop met de sprekers der buitenlandsche deputatiën. Toen de Koning heenging, werd door de vergadering het lied aangeheven: »Een vaste burg is onze God." Onderscheidene extra-treinen bragten de gasten naar Berlijn terug.

— De Pruissische geheimraad, de door zijne kernachtige geschriften zoo beroemde geleerde, ridder *Bunsen* is bij eigenhandig schrijven van den Koning van Pruissen uitgenoodigd eenigen tijd te Berlijn, en wel in voor hem op het koninklijk slot in gereedheid gebragte vertrekken, te komen doorbrengen. Men gelooft echter niet dat hij weder in de staatsdienst terug zal keeren, maar wel dat de Koning, vooral tijdens de nu te Berlijn gehouden wordende vergaderingen van het Evangelisch Verbond, zich van zijnen beproefden raad wenscht te bedienen.

— Eergisteren, den 14den September, vierde de beroemde *Alexander von Humboldt* zijn 89sten geboortedag.

— De wereldberoemde badplaats Baden-Baden werd, volgens de officiële lijsten, gedurende dezen zomer tot den 9den dezer door 40,000 vreemdelingen bezocht, omstreeks 3000 meer dan in het vorige jaar. In de maand Aug. alleen kwamen aldaar 13,635 vreemdelingen aan, waaronder zich 4088 Franschen, 3935 Duitschers, 1752 Engelschen, 758 N. Amerikanen, 738 Russen, 550 Nederlanders bevonden; de overige verdeelen zich onder de andere landen van Europa, ja van den aardbol; want zelfs uit Z. Amerika waren in die maand 45 vreemdelingen, uit Australië 10 gekomen.

ZWEDEN.

Koning *Oscar* heeft bij besluit van den 12den dezer eenen raad van state benoemd, bestaande uit Zweedsche en Noorweegsche leden, om tijdens de ziekte des Konings beide rijken tijdelijk te besturen.

Bij den Zweedschen rijksdag is eene koninklijke boodschap ingekomen, ten geleide van eene voordragt tot benoeming van den kroonprins tot regent des rijks. — Volgens *Aftonbladet*, zou deze voordragt in strijd zijn met de grondwet.

DENEMARKEN.

De avondzitting van de Holsteinsche Stendenvergadering, waarin het ontwerp der constitutie is verworpen, is, gelijk te verwachten was, vrij woelig geweest, en werd door een buitengewoon talrijk en belangstellend publiek bijgewoond.

In diezelfde zitting heeft de koninklijke commissaris verklaard, dat de Deensche regering de amendementen in overweging zou nemen, welke de vergadering mogt meenen te moeten voorstellen op de bepalingen, waartegen de meeste oppositie zou bestaan. De rapporteur der commissie heeft zijne verwondering te kennen gegeven, dat dergelijke verklaring zoo laat kwam, en gezegd, dat, zoo de regering haar ter gelegener tijde gegeven had, de commissie gewis eene andere conclusie had voorgesteld.

De zitting van de Stenden is den 12den namens den Koning door den regerings-commissaris gesloten, vermits de termijn der zitting was verstreken.

GROOT-BRITTANJE.

In ons vorig nommer werd medegedeeld dat de Britsche regering een buitengewonen maatregel tot bevordering der aanwerving van manschappen voor het leger genomen heeft door bekend te maken dat personen, die op hunne eigen kosten honderd rekruten voor het leger leveren, voor zich zelven officiersrang bij hetzelve kunnen verkrijgen. Uit de redeneringen der Engelsche dagbladen over dien maatregel is op te maken, dat men daarvan goede gevolgen verwacht, maar tevens, dat men den staat van Indië meer en meer als bedenkelijk beschouwt.

In de ministeriële *Globe* leest men daaromtrent het volgende: »Aan de jonge Engelschen van aanzienlijke geboorte, die uit hoofde van landbezit of anderzins invloed hebben, is thans de gelegenheid aangeboden om te toonen wat zij voor de dienst van hun land vermogen, door van dien invloed gebruik te maken tot het leveren van een honderdtal manschappen voor Harer Majesteits leger en door zelven den officiersrang bij dat leger aan te nemen. De voorwaarden, welke men daartoe te vervullen heeft, zijn, blijkens de bekendmaking van het ministerie van oorlog, noch talrijk noch bezwarend. Er zijn vele jongere zonen van adellijke huizen, vele jongelieden uit rijke familiën, vele officieren van de militie die aan de gestelde voorwaarden kunnen voldoen, en zonder verwijl een honderdtal bruikbare manschappen kunnen aanbrengen. In sommige opzigten mogen wij die bekendmaking beschouwen als een persoonlijk beroep der Koningin, in wier naam het ministerie van oorlog spreekt, op de vaderlandsliefde van die klassen der maatschappij, welke het naast bij den troon geplaatst zijn. De aanleiding daartoe is van zeer dringenden aard. Het is niet alleen dat het grondgebied van Koningin *Victoria* door muiterij en regeringloosheid bedreigd wordt, maar het bloed van Engelsche mannen, vrouwen en kinderen is door het muitende barbaarsche krijgsvolk met stroomen vergoten. Wat meer is, Engelsche vrouwen en maagden zijn aan gruwelen onderworpen die men huivert te noemen.

»De roepstem welke uitgaat aan de natie om manschappen te leveren, en aan de edelen om hen aan te voeren, herinnert aan den ouden riddertijd. Engelands mannen, edelen zoowel als burgerlijken, worden opgeroepen niet enkel om het gezag der Kroon te herstellen, maar om straf en wraak te oefenen over onvergeeflijke wreedheden, over daden die geen Engelschman kan vergeven. Het is een nationale pligt, een pligt dien wij te vervullen hebben niet alleen jegens de Kroon, maar jegens de schimmen onzer vermoorde zusters; — gave God dat de dood haar smartelijkst lijden geweest ware! Indien het gevoel van vaderlandsliefde niet voldoende ware, gelijk het in ons land steeds geweest is, om verdedigers des vaderlands op de been te brengen, dan zal thans het gevoel van verontwaardiging en verbittering bijdragen om de rijen onzes legers te versterken. Laat de gruwelijke bijzonderheden van den Indischen opstand alom in alle dorpen en gehuchten bekend gemaakt worden; laat men aan onze jongelingschap verhalen wat met de Britsche vrouwen in Indië geschied is; laat hen weten dat zij te wapen geroepen worden, niet alleen om onze heerschappij te herstellen en te bevestigen, maar om eene horde van gewapende roovers te tuchtigen, die zich den naam van soldaten onwaardig hebben betoond — dan zullen de edelen van Engeland weinig moeite hebben om zich met vele honderdtallen rondom den standaard onzer Koningin te scharen."

— Bij herhaling wordt gemeld, dat de werving voor het leger zeer naar wensch gaat. Het aantal der rekruten die wekelijks te Chatham bij de depôts van de in O. Indië dienende regementen aankomen, bedraagt thans bijna 200, en men verwacht dat eerlang nog veel meer manschappen dan tot dusver zullen dienst nemen, ten gevolge van een dezer dagen afgekondigd besluit van het gouvernement, waarbij de gevorderde lengte van de manschappen verminderd is.

— Volgens door den lord maire gedane mededeeling, bedroeg het cijfer der bijdragen ten behoeve der slagtoffers van den Indischen opstand l.l. Donderdag 16,716 p. st. (ruim 200,000 gulden) en is op nieuw voor eene waarde van 80,000 ropijen aan den gouverneur-generaal van Indië overgemaakt.

De Koningin heeft den lord-mayor 1000 p. st. en de prinsgemaal en lord *Palmerston* elk 100 p. st. voor dat doeleinde doen toekomen.

De mededeeling, dat de gewezen gouverneur-generaal van Britsch Indië zijn geheele pensioen, ten bedrage van £ 5000, ten behoeve van de ongelukkig geworden Engelschen in Indië afgestaan heeft, is eene flaauwe aardigheid van het weekblad *the Press* geweest, dat de staatkunde van den gewezen landvoogd jaren lang met hevigheid bestreden en inderdaad de tegenwoordige crisis in Indië sedert 1854 als een onvermijdelijk gevolg van lord *Dalhousie's* bestuur voorspeld heeft. De lord heeft evenwel de nog altijd aanzienlijke som £ 500 geschonken.

— Het vroeger vermelde geschenk van den Keizer der Franschen ten behoeve der slagtoffers van den Indischen opstand, heeft in Engeland een zeer goeden indruk gemaakt. Men ziet in die daad des Keizers meer dan eene pligtpleging; men beschouwt haar als de uitdrukking van opregte sympathie in eene hagchelijke en bedroevende crisis. Keizer *Napoleon III* heeft nu getoond, dat de tijdelijke tegenspoed van Engeland, evenmin als zijne vroegere voorspoed, in staat is hem het gesloten verbond te doen verbreken.

— Kardinaal *Wiseman* heeft te Salford eene predikatie gehouden, waarin de nalatigheid der Engelschen, betreffende de bekeering der Indiërs tot Christenen, den spr. tot inleiding diende, om zich te beklagen over de terugzetting der Roomschen onder het Britsche gouvernement in Indië. De kardinaal verhaalde, dat hij zich op de tentoonstelling van 1857 met wijlen sir *Charles Napier* (den generaal) voor eene schilderij bevond, voorstellende een der veldslagen, waarin de generaal op den voorgrond stond. Deze nam hem ter zijde, en sprak: »Kardinaal *Wiseman!* gij Katholijken wordt schandelijk in Indië behandeld. Ik heb dit herhaaldelijk verklaard, en heb het gouvernement aldaar voorspeld, dat er een tijd zou komen, waarin de vereenigde krachten van het koningrijk vereischt zouden worden, en dat het zijn pligt was om elke scheiding of godsdienstig verschil te beletten. Ik heb te vergeefs gesproken, de bewindslieden wilden niet naar mij luisteren en gingen voort met een stelsel van scheiding en ontbinding te volgen, in plaats van vereeniging. Ik ben gedurig beschaamd geworden over den dank, van de Katholijken in Indië ontvangen voor hetgeen als eene gunst werd beschouwd, ofschoon het slechts eene daad van billijkheid was." De kardinaal staat voor de waarheid in van deze uitdrukkingen van sir *Charles Napier*, die een jaar na dit onderhoud overleed. Ook haalde de prediker nog de opmerkelijke woorden van sir *Charles Napier* aan, in welke hij de muiterij van het Indische leger voorspelde, met bijvoeging van: „Doch ik wil niet het leven van *Cassandra* leiden, door niets dan onheil te voorspellen aan een volk, dat er geen kennis van wil nemen."

— De beurs even als de geheele financiële staat van zaken, zoowel te Londen als te Parijs, is in eene zeer gedrukte stemming en men ziet met angst eene algemeene crisis te gemoet, ditmaal te meer, omdat ook uit New-York een nieuwe storm dreigt, waar stoutmoediger dan alle speculanten der oude wereld, door zekere gewetenlooze speculanten op daling, pogingen tot eene stelselmatige verlaging van alle actiën en industriële waarden in het werk gesteld worden. Bereids laat zich de terugwerking van verscheidene

in Amerika plaats gehad hebbende faillissementen in Engeland gevoelen.

— De *London Gazette* behelst de ordonnantiën, waarbij aan lord *Robert Grosvenor* en zijne mannelijke erfgenamen in de regte linie, de titel van baron *Ebury*, en aan den heer *Thomas Babington Macauly* en zijne mannelijke afstammelingen in de regte linie, die van baron *Macauly van Rothley* wordt verleend.

— Het oproer, hetwelk verleden Zondag te Belfast, in Ierland, is uitgebroken, ter zake van predikatiën, welke Protestantsche geestelijken in het openbaar op de straten hielden, is dien dag geenszins geheel bedwongen. Nog de twee volgende dagen heeft de oproerige volksmenigte zich aan geweldenarijen schuldig gemaakt en de vensters van verscheidene Protestantsche kerkgebouwen verbroken.

Ofschoon de regterlijke overheid zich de zaak terstond heeft aangetrokken en eenige der onruststokers reeds tot politiestraffen veroordeeld zijn, heeft de lord-luitenant van Ierland eene bijzondere commissie benoemd om den oorsprong van het oproer en de omstandigheden, die daarbij hebben plaats gehad, naauwkeurig te onderzoeken, en bij hun rapport ook de maatregelen voor te dragen, welke gevorderd worden om in 't vervolg zoodanige onlusten te verhinderen. Tevens is de krijgsmagt en het corps der politie-agenten te Belfast aanmerkelijk versterkt, zoodat het behoud der orde thans genoegzaam verzekerd is.

— Daar de vermaarde Afrikaansche reiziger dr. *Livingston* in eene conferentie met de kamer van koophandel te Manchester als zijn gevoelen heeft medegedeeld, dat de exploitatie der binnenlanden van Afrika aan Engeland veel voordeel zou kunnen aanbrengen, vooral wat betreft de katoenteelt, heeft dat ligchaam besloten een adres tot de regering te rigten, waarin verzocht wordt om ter beschikking van den heer *Livingston* te stellen eene behoorlijk uitgeruste stoomboot, ten einde hem in staat te stellen tot het voortzetten zijner nasporingen. De reiziger verklaarde overigens, dat lord *Clarendon* hem tot dus verre steeds de meeste welwillendheid heeft betuigd, en hij twijfelde geenszins of het adres zou de gewenschte uitwerking hebben.

— Het berigt, dat de metalen kabel, die voor den atlantischen-telegraaf bestemd was en thans nog in de *Agamemnon* en *Niagara* ligt, onbruikbaar zou zijn, uit hoofde van den weeken staat der gutta-percha-bekleeding, wordt nu van den kant der eigenaars, als ongegrond, tegengesproken. Men verzekert daarbij, dat die bekleeding bevonden is niet het minste nadeel te lijden bij eene warmte van 135° F.

FRANKRIJK.

Omtrent de bijeenkomst der Keizers van Rusland en Frankrijk te Stuttgart worden de meest uiteenloopende geruchten verspreid. Sommigen zien daarin zelfs niet een kenmerk van vrede, maar het uitgangspunt voor nieuwe alliantiën, welke eene hervorming der kaart van Europa ten doel zouden hebben. Men zou echter met de behoeften van het oogenblik weinig bekend moeten zijn, en de bedoelingen der vorsten moeten miskennen, om aan dergelijke gissingen eenige waarde te hechten.

— De Keizer vertoont zich in het legerkamp te Châlons zeer dikwijls en somtijds op het onverwachtst onder de soldaten. Nu eens wandelt hij het aan den arm van een officier, dan weder aan dien van een burger door en altijd in zeer eenvoudige uniform. Er is strenge order gegeven om »geen acht op hem te slaan," zoodat de soldaten aan hunne werkzaamheden of spelen blijven en den Keizer even als ieder ander officier ongemerkt laten voorbijgaan.

De maarschalk *Canrobert*, die Vrijdag naar het kamp van Châlons is vertrokken, heeft in last ontvangen, om uit naam der overige maarschalken, den Keizer voor de aan hen gerigte uitnoodiging dank te zeggen. Hij is de eerste die tot dusverre in staat was van die uitnoodiging gebruik te maken.

Zoodra het kamp opgeheven is, zal eene lijst worden opgemaakt van allen, die door hunne dapperheid aanspraak verworven hebben op eene nieuwe belooning.

— De *Moniteur* deelt mede, dat de Keizer den generaal *Rolin* gezonden heeft, om namens Z. M. tegenwoordig te zijn bij de godsdienstoefening, die Zaturdag in de Russische kapel te Parijs gehouden werd, wegens den verjaardag der krooning van Keizer *Alexander* van Rusland.

— Onderscheidene Fransche bladen, hoofdzakelijk van de ultra-Katholijke partij, leggen onbewimpeld hunne vreugde aan den dag over de verlegenheid waarin Engeland zich thans ten gevolge van den Indischen opstand bevindt, en meenen dat Frankrijk daarvan partij behoort te trekken. Het verste gaat daarin de *Univers*, die, Engelands nederlaag voorziende, voorspelt, dat dit land weldra de hulp van de Fransche bajonetten zal moeten inroepen en reeds de voorwaarde opgeeft, waarop die hulp zal verleend worden. Die hulp zou waarlijk aan Engeland duur te staan komen. De *Univers* eischt namelijk niets minder, dan dat de Engelschen de Ionische eilanden aan Griekenland, Gibraltar aan Spanje en Malta aan Frankrijk zullen afstaan. Alleen tot dien prijs kon Groot-Brittanje op bijstand hopen!

Het *Journal des Débats* komt met grooten nadruk tegen dit vreugdebetoon op, »hetwelk aan de Engelschen een zonderling denkbeeld van de Fransche eerlijkheid en goede trouw moet geven."

»Al mogt de opstand in Indië — zegt dat blad ten slotte — zich verder uitbreiden en van langeren duur worden, dan zouden wij toch, vermits Engeland onze bondgenoot is, van die omstandigheid geen partij kunnen trekken, zonder het bondgenootschap op te zeggen en eene breuk uit te lokken; maar dan behoort men ook deze kwestie met al hare gevolgen ter goeder trouw voor het publiek te behandelen. Voor het oogenblik echter is dat onderzoek nutteloos. Een ieder weet dat Engeland, zoo het niet door een Europeschen oorlog daarin belemmerd wordt, binnen korteren of langeren tijd er in slagen zal om de muiterij van zijn Indisch leger te onderdrukken; en wat zal er dan, als dit doel bereikt is, overblijven van al het tegenwoordig geschrijf van sommige onzer dagbladen over dien opstand? Niets dan de duurzame herinnering van een onvruchtbaren haat en van eene magtelooze jaloezij. Zulke gevoelens zijn der Fransche natie niet waardig, en wij mogen verzekeren dat zij er verre af is van ze te koesteren."

— De Rhône is buiten hare oevers getreden; de overstrooming, die hierdoor ontstond, heeft groote verwoestingen aangerigt; een beroep op de algemeene liefdadigheid zal noodig worden.

— Blijkens eene bekendmaking van het bestuur der maatschappij tot het daarstellen eener telegrafische gemeenschap tusschen Europa en Afrika, is men, na herhaalde mislukte pogingen, er thans in geslaagd om eenen telegraafdraad door de Middellandsche zee te leggen tusschen Bona in Algerië en Kaap Teulada op het eiland Sardinië.

BELGIË.

De 14 leden van den gemeenteraad van Gent, die voor de bekende resolutie stemden, bij besluit des Konings vernietigd, hebben in eene gehouden bijeenkomst besloten, op gronden van gematigdheid en om verdere spanning te voorkomen, hun ontslag in te trekken.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 14 September.

De *Staats-Ct.* deelt het programma mede voor de opening van de vergadering der Staten Generaal, te 's Gravenhage, op Maandag den 21sten September, voorgeschreven door den opper-ceremoniemeester baron *van Goltstein van Oldenaller*.

— H. M. de Koningin en de jeugdige prins *Alexander* zijn heden morgen, ter voldoening aan eene vriendelijke uitnoodiging, naar Darmstadt vertrokken, om daar den Keizer en de Keizerin van Rusland te ontmoeten, en dan met HH. MM. de reis naar Stuttgart aanvaarden, waar, zoo als men weet, de zamenkomst zal plaats hebben tusschen Keizer *Alexander II* en Keizer *Napoleon III*.

— Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden is Zaturdag morgen uit deze residentie naar Berlijn vertrokken.

— De prins *van Oranje*, die thans de Spaansche en Portugesche kusten bereist, zal ook de westkusten van Italië, namelijk Nizza, Genua, Napels en Messina, bezoeken.

— Het *Staatsblad* no. 100 bevat de wet van den 12den Augustus 1857, tot aanvulling der bepalingen ten aanzien van den vrijdom van accijns op den turf en de steenkolen.

— Uit Christiania wordt gemeld, dat bij koninklijk besluit aan schipper *Jan Schep*, van het Nederlandsch visschersvaartuig *Jonge Jan*, voor de met levensgevaar volbragte redding van 7 man der equipage van het in Maart l.l. in de Noordzee verongelukte barkschip *Expedit*, van Frederikshald, de zilveren reddings-medaille is toegekend.

— Uit de thans bekend geworden acte van beschuldiging tegen de 22 Maleijers, welke, zoo als berigt is, op het Nederlandsch schip *Twenthe* in Aug. 1856 in een oproerig en gewelddadig verzet zijn gekomen tegen den kapitein, dezen en anderen der equipaadje hebben verwond en den brand in het schip hebben gestoken — blijkt nu ten stelligste, dat er geenerlei verlegenheid met deze zaak heeft bestaan ten aanzien van de vertolking, welk verzinsel onlangs werd verspreid. Twee tolken zullen ter openbare teregtzitting fungeren en van een vroeger aanbod van nog een ander is geen gebruik gemaakt. Vrijdag is de acte van beschuldiging aan al de beschuldigden, te Rotterdam gedetineerd, beteekend, en Zaturdag zijn zij reeds van Rotterdam naar 's Hage vervoerd, om aldaar voor het provinciaal geregtshof, voorgezeten door mr. *J. A. Philipse*, op den 1sten October te regt te staan.

Wij ontleenen het volgende aan de acte van beschuldiging, opgemaakt door den advokaat-generaal mr. *François*. De 22 aangeklaagden, die met twee schepen van Java naar Nederland waren gekomen, werden in de maand Junij 1856 te Rotterdam, ten overstaan van den waterschout *Rijk*, aangemonsterd en traden in dienst van het schip *Twenthe*, gevoerd door kapitein *Ansco Coopmans*, ten einde op Java te worden ontslagen op de voorwaarden, in de monsterrol omschreven.

Behalve de aangeklaagden, waarvan de eerste *Sidin*, van welks ouderdom niet is gebleken, en serang, of bootsman, aan boord was, bestond de bemanning van het genoemde schip uit den kapitein, de stuurlieden *Soff*, *Vermeulen* en *Barends*, den doctor *van Douwe*, de timmerlieden *de Moes* en *Onel*, den hofmeester *de la Laine*, den kok *Dunnewijk* en de scheepsjongens *Blanken*, *de Haan* en *Camminga*, terwijl zich verder aan boord bevonden de echtgenoot van den kapitein en de naar haar vaderland terugkeerende Javaansche dienstmaagd *Sarina*.

Uit de acte van beschuldiging schijnt te blijken, dat bij het naar zee gaan van het schip, reeds een opzet bij de aangeklaagden, immers bij den serang *Sidin*, heeft bestaan om zich aan de dienst te onttrekken, als welke destijds, ontevreden omdat van de manschap eene dienst werd gevorderd, die hun onaangenaam was, zich de woorden »pas maar op, als wij eerst in zee zijn", of dergelijke, heeft laten ontvallen.

Verder komt in de acte voor, dat de aangeklaagden in den beginne hunnen pligt hebben betracht, en zich met het hun verstrekte voedsel tevreden hebben betoond, maar zich in het begin van Augustus daarover hebben beklaagd, en ander voedsel hebben verlangd, omdat, zoo zij zeiden, hetgeen hun werd gegeven, ongenoegzaam was en zij daardoor niet in staat werden gesteld om te werken; dat hun dit door den kapitein, met verwijzing naar de monsterrol, is geweigerd, en dat daarop de arbeid eerst gedeeltelijk en vervolgens geheel is gestaakt.

Naar luid der acte, heeft daarop den 12den Augustus de aangeklaagde *Sidin* den kapitein verklaard, dat hij en de verdere manschappen niet langer aan boord wilden blijven, maar op eene Portugesche bezitting verlangden aan wal te worden gezet, en dat de gezagvoerder daarop heeft geantwoord, dat dit onmogelijk was; terwijl op den vorigen dag, toen het eiland Madera in het gezigt was, *Sidin*, zoo wel als nog andere der aangeklaagden, aan het volk hadden gevraagd, of dat eiland niet Portugeesch was, en het den kapitein en ook den eersten stuurman is voorgekomen, dat het aangevoerde bezwaar, ten aanzien van de voeding, slechts een voorwendsel is geweest om een ander doel, namelijk de ontscheping op eene Portugesche bezitting, te bereiken.

Volgens de acte, is op het geschreeuw van een der aangeklaagden, *Klaas Ledesma*, die aan boord de liplap werd genoemd, de kapitein en de stuurman *Soff* aangevallen en aangegrepen; heeft de kapitein een steek in de zijde bekomen, en verder eene menigte gesneden wonden aan de linkerhand; heeft *Sidin* getracht den kapitein met deszelfs revolver, die hem was afgenomen, pogen te doorschieten, doch is dit niet gelukt; — heeft de stuurman *Soff*, mede onverwachts besprongen, eene gestokene wonde in de linkerzijde bekomen, en twee houwen op het hoofd, en de stuurman *Barends* een slag met eene handspaak op den regterarm, waardoor voor beide eene ziekte en onbekwaamheid om hun gewoon werk te verrigten, van meer dan twintig dagen, is ontstaan.

Bij en na dien aanval hebben de Europeanen zich in de kajuit geborgen; zijn zij in dezelve door de Maleijers opgesloten, en hebben deze het schip met de barkas verlaten. De Europeanen hebben, na uit de kajuit te zijn gebroken, bevonden dat het schip in brand was gestoken en er geen middel bestond om dien brand te blusschen, zoodat zij zich, met achterlating van al hun goed, met de eenig overgebleven sloep hebben gered; door het Fransche schip *Talisman* zijn opgenomen en op Rio Janeiro zijn aangebragt, terwijl de Maleijers, den 15den te Funschal aangekomen, aldaar in verzekerde bewaring zijn gesteld.

De stuurman *Vermeulen* verklaart, te hebben gezien, dat de tweede aangeklaagde *Pa Seno*, bootsmansmaat, vuur uit de kombuis heeft gehaald en in het schip heeft geworpen.

AMSTERDAM, 14 September.

De afdeeling letterkunde der koninklijke akademie van wetenschappen heeft heden hare eerste vergadering na de vacantie gehouden. De heer *Bake* herhaalde in deze vergadering zijn vroeger gedaan voorstel, om vier jonge lieden naar Spanje te zenden tot onderzoek van de in de bibliotheken aldaar aanwezige codices, bij de Regering *f* 2000 subsidie aan te vragen en het voorstel in handen eener commissie te stellen. Na hierover gehouden discussiën, werd het voorstel aangenomen, maar zal de benoeming der commissie later plaats hebben. De heer *Bake* zal het bureau bijstaan in het doen der noodige stappen bij de Regering, om deze zaak tot stand te brengen.

Daarna heeft de heer *Janssen* eene bijdrage gehouden over de *Tabulae Eugubinae*, en de heer *Roorda* over het onderscheid tusschen spreektaal en schrijftaal, inzonderheid in onze moedertaal.

De vergadering is daarop uiteengegaan.

— De Ned. handelmaatschappij heeft haren geheelen voorraad Java suiker, bestaande uit 22,312 kranjangs, tegen den 24sten dezer in veiling aangekondigd.

Hare veilingen van Java-suiker bedroegen, gedurende de laatste 6 jaren, gemiddeld 269 duizend kranjangs; met inbegrip van den voorhanden voorraad, bedragen die over dit jaar 276,984 kranjangs.

LEEUWARDEN, 14 September.

Ged. staten dezer provincie hebben eene geldleening uitgeschreven tot een bedrag van *f* 190,000, rentende 4½ pCt., tot mede-bestrijding der kosten van verbetering van het Dockumer Grootdiep. De deelneming staat open van den 1sten tot en met den 10den Oct. e.k., bij den arrondissements-betaalmeester te Leeuwarden.

— De uitvoer van vee van Harlingen naar Engeland is thans zoo groot, dat de gewone Engelsche stoombooten alles niet kunnen laden en meermalen een groot getal moet wachten tot eene volgende gelegenheid.

— Het miltvuur of zoogenaamde venijn, dat sedert 3 à 4 weken in de gemeenten Doniawerstal en Wijmbritseradeel heerscht en aan welke kwaal in eerstgenoemde gemeente alleen 250 à 300 stuks vee, waaronder ook enkele paarden, bezweken zijn, schijnt thans, dank zij de jongste regens en meer koele weêrsgesteldheid, te verminderen. — Godsdienstige vooroordeelen en bekrompen zienswijze schijnen overigens ook hier het kwaad te hebben in de hand gewerkt, daar slechts enkele veehouders gebruik maakten van doelmatige genees- en voorbehoedmiddelen.

Door de besturen van beide gemeenten zijn de noodige waarschuwingen gedaan tegen het nuttigen van het vleesch en den afval der gestorven koeijen, vermits dit, zoowel op menschen als op vee, schadelijke en gevaarlijke uitwerking kan doen ontstaan.

— Door de zorg van den heer *K. Tjebbes*, burgemeester van Hemeler Oldephaart en Noordwolde, is het kabinet van Friesche oudheden op het paleis van justitie alhier dezer dagen verrijkt geworden met eene antieke *Steenen Doodkist*, uit één stuk gehouwen, met daarbij behoorend deksel van rooden bremersteen, die gevonden is bij het graven der fondamenten voor de nieuwe kerk op het hoog gelegen kerkhof van Koudum. Aanzienlijke edelen en hooge geestelijke personen begroef men in de middeleeuwen soms in dergelijke, zeer zware kisten, waarvan er in deze provincie meerdere, doch zelden ongeschonden, zijn opgedolven.

ASSEN, 10 September.

Donderdag en Vrijdag l.l. zijn voor de arrondissements-regtbank alhier de eerste pleidooijen gevoerd in eene voor de provincie Drenthe allerbelangrijkste zaak; de eisch namelijk van eenige markgenooten in de marke van Zuid- en Noord-Barge, tegen de Drentsche Veen- en Middenkanaal-maatschappij, welke eisch strekt om eene overeenkomst, waarbij 2200 bunders veen in die marke door markgenooten, ten gevolge [illegible] sluit, daartoe met meerderheid van stemmen genomen, [illegible] gezegde maatschappij zijn verkocht, te doen vernietigen [illegible] de eischers te dier zake schadeloos te stellen. De maatschappij heeft de markgenooten die de volmagt tot verkoop hebben geteekend, benevens de ontwerpers van het Oranje-kanaal, die haar het rustig bezit dezer 2200 bunders zouden hebben gewaarborgd, in vrijwaring opgeroepen. In dit proces [illegible] niet minder dan zes verschillende partijen, zoodat het meerendeel der practizijns als zoodanig in deze zaak fungeert, ten gevolge waarvan het geding onder den naam van monsterproces bekend staat.

Voor de eischers en intervenienten (zijnde eenige markgenooten) trad als pleiter op de advokaat jhr. mr. *A. W. van Holthe tot Echten*; voor de gedaagde maatschappij, mr. *C. W. O[illegible] van Dorsser*, advokaat te Dordrecht; voor de overige partijen [illegible] in vrijwaring opgeroepen, mrs. *H. Vos*, *C. L. Kniphorst* en *J. W. T. Swaters van Schaumburg*. Vooral werd met belangstelling aangehoord het breedvoerig pleidooi van den advokaat der maatschappij, die eene geschiedenis van de oprigting dier maatschappij gaf en daarbij het groote (erkende) belang [illegible] dat Drenthe niet alléén, maar vooral ook de markgenooten [illegible] insonderheid de eischers bij de werking der maatschappij [illegible] dervonden, in het breede deed uitkomen. Over het algemeen betreurt men en keurt men ten hoogste den ingestelden eisch af, omdat daardoor eene voor het in ontwikkeling komend Drenthe zoo nuttige maatschappij zou kunnen worden bemoeijelijkt. — Het openbaar ministerie zal den 28sten dezer maand in deze zaak conclusie nemen.

— Volgens eene nadere aanschrijving, zal de Drentsche hoofdvaart niet voor zestien, maar slechts voor negen dagen gesloten blijven. Zij is l.l. Zaturdag gesloten en zal den 21sten weder geopend worden.

GRONINGEN, 15 September.

Gisteren avond had hier de eerste vergadering voor dezen winter plaats van het hier gevestigd departement der *Nederlandsche maatschappij van Nijverheid*, welke vergaderingen, volgens het onlangs nieuw ingevoerd reglement, met uitzondering der maand Januarij, steeds zullen gehouden worden des winters op den 2den Maandag in elke maand, des avonds [illegible] 7 uur. In deze vergadering gaf de hoogleeraar Ermerins een verslag van het verhandelde op de algemeene vergadering der maatschappij, in Julij l.l. te Haarlem gehouden, en gaf z. ed. alsmede de heeren Wijnne en van Hall, eenig berigt van het eerste *congres van Nederland*, hetwelk den dag na de algemeene vergadering mede te Haarlem gehouden is, en hetwelk het volgend jaar te Utrecht zal plaats hebben. Verder werd er eene commissie benoemd om na te gaan, welke werktuigen of gereedschappen enz., als nuttig voor de nijverheid op andere plaatsen in gebruik en hier of niet of niet zoo ge[illegible] aanwezig zijn, ten einde te trachten daarvan, zoover [illegible] krachten des departements het toelaten, het een en ander alhier over te brengen; terwijl eindelijk de hoogleeraar van Hall eenige voor den tuinbouw dienstige nieuwe soorten van bloempotten enz. aan de leden vertoonde.

Volgens het nieuwe reglement, zal in elke vergadering [illegible] gelegenheid zijn om *vragen*, de nijverheid betreffende, schriftelijk of mondeling voor te stellen. Van het een en ander en de daaruit ontstaande wisseling van denkbeelden, belooft men zich veel goeds.

— Men verneemt, dat aan den heer S. J. Hingst, kandidaat in de regten en student te Amsterdam, de gouden medaille is te beurt gevallen, wegens de door hem ingezonden verhandeling over de van wege de Regtsgeleerde Faculteit aan [illegible] Hoogeschool uitgeschreven prijsvraag over de *bonorum [illegible] sessio*. — Tot de verdere beslissing der faculteit, omtrent [illegible] zelfde prijsvraag, heeft nog betrekking eene hierachter [illegible] plaatste advertentie.

— Gisteren avond is alhier aangekomen de generaal-inspecteur der infanterie, de heer Verhorst. Heden morgen heeft z. exc. het alhier in garnizoen liggende bataljon van het [illegible] reg. geïnspecteerd. Na afloop daarvan werden er door de militairen onderscheidene manoeuvres uitgevoerd, welke deden zien, dat het onderwijs aan de miliciens gegeven, niet vruchteloos was geweest, daar alles vaardig werd volbragt.

— Een bestendige lezer onzer Courant te dezer stede [illegible] zoekt ons het publiek nogmaals te willen waarschuwen [illegible] het gebruik van garnalen, daar het hem dezer dagen ten volle en overtuigend is gebleken, dat hij en eenigen [illegible] zijn gezin de noodlottige gevolgen daarvan hebben ondervonden. Een ieder wachte zich dus voor schade.

— Naar wij vernemen, worden thans ijverige pogingen in het werk gesteld om eene kortere gemeenschap tusschen deze stad en den Hannoverschen wester-spoorweg tot stand [illegible] brengen. Men wenscht zich daartoe te bedienen van de, [illegible] hier op Winschoten en terug varende, voor passagiers [illegible] gemakkelijke en wèlingerigte barges, na aankomst van we[illegible] te Winschoten dagelijks eene diligence gereed zal staan om [illegible] passagiers over Blijham, Bellingewolde en Rhede, naar Asschendorf te brengen, ten einde met den alsdan aankomenden spoortrein verder te reizen; terwijl tevens met dezelfde diligence [illegible] gelegenheid zal worden geopend, om de passagiers van [illegible] uit Duitschland komenden trein op te nemen en tegen [illegible] vertrek der barge naar Groningen over te brengen.

Daar dit traject de kortste afstand is tusschen deze stad [illegible] den spoorweg, zoo is het te betreuren dat de weg [illegible] Bellingewolde naar Asschendorf, een afstand van circa 2½ uur, ofschoon een breede vaste zandweg, nog onbegrind is, [illegible] meer daar de brug over de Eems wordt vernieuwd en door eene steenen vervangen. Het is te hopen dat de betrokkene besturen en de Hannoversche regering zich deze zaak [illegible] allen ernst aantrekken en weldra hierin voorziening brengen zullen.

— Naar wij vernemen, heerscht op het *Hoogeland* en [illegible] eldere in deze provincie vrij algemeen de galziekte. In [illegible] jaren heeft men om dezen tijd meerdere of mindere lijders [illegible] die ziekte, doch in geene jaren zoo erg als thans. Er [illegible] dorpen waarin bijna geen huisgezin vrij is, terwijl in sommige huisgezinnen 4, 5, 6, ja 7 onder doctors handen zijn. Gelukkig is de ziekte tot nog toe niet kwaadaardig, dat is, [illegible] hoort van geene sterfgevallen; maar voor het overige is dezelve nog al langdurig. Er is voor velen bijna geen afkomen [illegible]

— Men schrijft ons uit *Middelstum*, d.d. 12den September: Een' jaren lang geuiten wensch zien wij sedert vier weken vervuld. De kerkvoogden der Hervormde gemeente alhier verschaften ons nl. het genot, dat het carrillon in den toren te Middelstum zich op het volle- en halfuur laat hooren, door een daaraan toegevoegd en met het uurwerk in verband gebragt werktuig, dat door den heer v. Oeckelen en Zonen te Har[illegible] is geleverd en daargesteld. Dit werk, volgens het oordeel van deskundigen, in meer dan één opzigt doelmatig ingerigt, is om deszelfs solide en nette uitvoering allezins bezienswaardig [illegible] strekt den vervaardigers tot eer. Het effect van het klokkenspel is thans, bij den buitengewoon welluidenden klank der klokken, waarlijk schoon en mag gezegd worden aan de verwachting volkomen te voldoen. Moge het lang een sieraad voor ons dorp zijn!

Deze klokken zijn in de jaren 1661 en 1662 te *Amsterdam* gegoten, volgens de daarop voorkomende inscriptiën; staande op de grootste klok: *A° 1662 Hebn. d'Hooch ed! Gebo[illegible] Joan Lewe oudt* 40 *en Geertr. Alberda* 35 *jaren, Arf [illegible] en Hoof Mr. en vrou v. Middelstum etc: tot Amsterdam [illegible] clokspel laten gieten. Laudate dominum in cymbalis bene sonantibus. F. Hemony me fec: Amstelodami A°* 1662; terwijl op eenige der klokken psalmen in 't latijn en op andere de naam van den maker Franciscus Hemony voorkomen, respectivelijk met de jaartallen 1661 en 1662.

— De graving van het N.-W.-Kanaal maakt goede vorderingen. Hetzelve is tot op de diepte aan de zuidzijde van den weg naar Vries afgewerkt; aan de noordzijde is men reeds met het werk aangevangen, en het zal binnen weinige dagen [illegible] reed zijn tot aan de plaats waar het schut geplaatst zal worden, bij de woning van den heer Reinders. Ook is er reeds een begin gemaakt in de nabijheid van de Punt. Met blijdschap merkt men de goede orde op, welke thans onder het werkvolk heerscht. (*Dr. Ct.*)

Dat de zedeloosheid onder de bevolking in Weenen grooter is dan in eenige andere hoofdstad, is ook uit eene dezer dagen openbaar gemaakte statistiek der geboorten op nieuw gebleken. Zoo zijn in 1853 in die stad geboren 11,264 wettige kinderen, tegen 10,686 onechten; in 1856 zijn geboren 10,870 wettige kinderen, tegen 10,311 onechte, zoodat de zeer ongunstige verhouding in 1853 bestaande, nog eenigzins is toegenomen en dat nagenoeg de helft der geboorten onechte zijn. Men schrijft dit hoofdzakelijk toe aan de slechte regeling van het onderwijs.

Hoe gunstig steekt hierbij af de hoofdstad van ons rijk

...van 8712 geboorten 655 onechten zijn, een getal nog ...oot te noemen; maar in vergelijking tot de hoofdstad ...enrijk uiterst gering.
...t zoo gunstig is de verhouding in de stad onzer in... want terwijl in de hoofdstad de onechte geboorten iets ... 7¼ ten honderd van het totaal bedraagt, was die in ... jaar alhier bijna 8, namelijk 81 onechte op de 1092

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 15 September.

...e de gisteren bekend geworden tijdingen uit Indië, ...n nog het volgende medegedeeld: Generaal *Havelock* heeft ... Bithoor genomen en haar geslecht. Hij is van daar ...er teruggetrokken, vermoedelijk om een' slag tegen de op...n te wagen, ten einde de Engelsche bezetting van ... te hulp te komen. — De bezetting van Delhi heeft ... drie uitvallen gedaan, zonder de Engelschen uit hunne ... te brengen.

...ciële dépêche heden in de *Times* opgenomen luidt aldus: ... de oproerlingen te Delhi zijn op nieuw drie uitvallen ... die allen zegenrijk door de onzen zijn teruggeslagen. ... van Humnch (?) zijn in Delhi aangekomen. — De stad ...is geheel door de onzen verwoest. — Volgens eene ...dépêche zou *Nena-Sahib* zich met zijne geheele familie ... hebben. — De generaals *Neill* en *Havelock* marcheer... tegen Lucknow op. — Te Patna en Benares wa... ...weringen ontdekt. In Holkar en Tungbahadoor ...bevolking getrouw gebleven. — De geldmarkt te Bom... ...vlotter. De koers op Londen is sterk gevallen.

...berigten uit New-York van den 2den dezer, na... de faillissementen zeer toe.

PARIJS, 15 September.

...bey van Tunis heeft, ter voldoening van de dezerzijds ...vorderingen, aan de Christen- en Joden-onderdanen ...regten verleend.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 15 *September*.

...land Werk. Schuld	à 2½ pCt.	63⅞.
Dito	» 3 »	77¼.
Dito	» 4 »	97.
...rijk Metalliek	» 5 »	73.
Dito 1851 en 1852	» 2½ »	37¾.
Dito Nieuwe Litt. B.	» 5 »	85¼.
Dito Nation. Metall	» 5 »	75¼.
... Onbep. St.	» 1½ »	25 1/16.
... Binnenl.	» 3 »	37 1/16.
...ugal	» 3 »	45¼.
...land Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5 »	104¼.
Dito 1828 en 1829	» 5 »	
Dito bij *Hope*	» 4 »	
Dito bij *Stieglitz*	» 4 »	86¾.
...leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5 »	100 1/16.
Dito 6de serie	» 5 »	101¼.

Wissel onveranderd.

De bank heeft haar disconto met een ½ pCt. verhoogd.

...beurs iets vaster.

LONDEN, 15 *September*. Consols 90⅞.

PARIJS, 15 *September*. Fransche 3 pCt. 63⅜.

AANBESTEDING en VERPACHTING.

GRONINGEN, 14 September. Heden morgen had in een der ver...ken van het provinciehuis de verpachting plaats bij inzetting en ...od van 1) *de ontvangst van den tol tusschen Appingedam en Farm...*, gem. *Delfzijl;* hiervan werd pachter J. EKENS, voor *f* 550; ... *ontvangst van den tol tusschen Weiwert en Heveskes*, gem. *Delf...* ...pachter, J. C. STEENDAM BLOEMA, voor *f* 720; — beide tollen met de daarbij behoorende woning en gronden en voor den tijd van ... jaar.

Daarna werd aanbesteed: 1) *Het doen van eenige herstellingen ... de zeeweringen wederzijds Delfzijl;* ingeschr. door H. K. v. BUU..., voor *f* 2220; J. F. SCHEEPHUIS *f* 2174, en H. ZANTMAN ...2169; — 2) *het doen van eenige verbeteringen aan den polder of de ... gelegen tusschen den Zwartsdijk en den Slaperdijk bij Watum, ... de gemeente Eenrum;* ingeschreven door H. L. BRUINS, voor ...; H. ZANTMAN *f* 624; J. F. SCHEEPHUIS *f* 624, en H. K. v. BUUREN *f* 590.

KERKNIEUWS.

MEPPEL, 14 Sept. Uit het vroeger geformeerde drietal van pre...kanten, is gisteren tot predikant dezer gemeente gekozen ds. ... G. TOL, thans te Zevenhoven, die ter benoeming aan den Koning ... worden voorgedragen.

... Tot predikant bij de Herv. gemeente te Eelis beroepen ds. ...ENS, thans te Spijk; — te Katwijk aan Zee ds J. A. TEN ...KEL HUININK, thans te Doornspijk; — te Zandpoort de kandi... ...F. RAUWENHOFF; — te Nieuwendam de kandidaat J. PRINS; — ...Veenendaal ds. G. VAN DER FLIER, pred. te Oosterwolde; — te ...otwijk de kandidaat H. C. BERVOETS; — te Oudenbosch ds. T ... VAN DEN HONERT, pred. te Moerdijk; — te Noordwijkerhout de ...didaat D. BEECKMAN.

— Ds. H. W. WITTEVEEN, pred. te Ermelo, heeft voor het be...ep naar Katwijk aan Zee, en ds. H. C. G. SCHIJVLIET, pred. te ...pekom, voor dat naar Veenendaal bedankt.

(*Ingezonden.*)

...ergrooting, versiering en ontkleeding.

Voor eenige weken lazen we in (één of meer van) onze dagbla..., dat ook de veldgewassen te Finsterwold, door hagelslag, ... *ontzettende verwoesting* hadden ondergaan.

... berigt is even onwaar als een vroeger, t.w. dat vele kinde... aldaar leden aan eene *totale verzwering* onder de kin. (*)

Waartoe zulke grove leugens voor het publiek opgedischt? Levert ... werkelijkheid dan niet, helaas! reeds ten overvloede verschrik...ke feiten op?

...der tijd maakte iemand de opmerking, dat men misschien, ...bnis, *Finster—* voor *Bellinge*wolde had geschreven. Maar ...st is 't onderscheid tusschen beide namen zoo groot, dat ... haast even goed *Paters*wolde of Finser*aarhorn* had kunnen be... Ten anderen verhaalt men eene ramp, als Bellingewolde ...offen heeft, in den regel, niet door bloote aanstipping, maar ...of min *uitvoerig*.

...! zei een ander, wat kan 't schelen? 't Gros der Courant... verslindt immers die akelige berigten, bij *voorkeur*.

...oe dit zij, dit is zeker, dat men met soortgelijke verdichting ...smaak van 't lezend publiek gansch geen eer aandoet.

...! merkte een derde aan, ik denk bij zulke overdrijving on...keurig aan den knaap, die honderd hazen bijeenzag, maar bij ...gaanden afslag, eindelijk tot *nul* afdaalde, zoodat hij per slot ...ts eenig geritsel in 't gras had waargenomen; of aan de fabel ... »de barende berg." Deze zou monsterproducten uitbraken en ...werd verlost van — eene muis!

...tusschen is de landbouwer, met reden, verheugd, dat hij den ... zoo vroeg binnen de banderdeur mogt halen. Ware de ...meling, door slecht weêr, eenige weken gerekt, 't zou er duis... genoeg voor hem uitgezien hebben; want ook op de muizen is ...reekwoord toepasselijk: *eendragt maakt magt*, of, wilt ge liever, ... *kleinen maken één groote*.

...en we op de versiering, opsmukking, die zoo menig Cou...artikel kenmerken, b.v. over zang- en schoolfeesten, dan vraagt ... beschaafde lezer te regt: waartoe al die fraaije, lieve, zoetsap..., tot in 't oneindige, herhaalde, bijhangsels? — Zouden we ...van die mooijigheden niet mogen vergelijken bij de bonte Bel...he schoolprenten, die, bij gebrek aan waarheid en natuur, ...sterke, plompe kleuren het kinderoog moeten aantrekken?

...g de Courant dan bijdragen leveren, om den wansmaak van ...ene *kinderen in kennis en beschaving* te streelen en te beko...? Dan mag even goed een leeraar van de godsdienst zijne rede ...leeden naar den smaak van de minst ontwikkelden zijner toe...ders.

...an dan nog de voorstelling der naakte waarheid, b.v. die deftige ...essie van eene kinderschaar, onder geleide van den onderwijzer ...een vaandrig bovendien!

Van al die saliemelk, chocolade, bolletjes en krentebroodjes! Van al die treffende redevoeringen en roerende aanspraken! — Dit kan nu juist zooveel kwaad niet; maar *anders* is het, wanneer die ontkleeding wordt toegepast op allerlei euveldaden en onmenschelijkheden! Van welk eene schadelijke uitwerking is zulks niet op de verbeelding en het gevoel der lezers! Uit dit oogpunt beschouwd, moeten voor het minst de relazen onder 't rubriek: »*Regtszaken*" den beschaafden lezer doen walgen. KORTSVELD maakt nopens dit punt de zoo fijne, als menschkundige onderscheiding tusschen schildering eener *lage* en eener *edele* natuur. Bij de eerste wel *zuivere*, maar niet *alle* waarheid, zoo als bij de laatste.

Ook de dagbladen maken een deel uit der nationale letterkunde; ook zij zijn de uitdrukking, openbaring van den volksgeest. En niet alleen dit, maar ze werken beurtelings *terug* op den volksgeest, 't zij ten goede, 't zij ten kwade.

Edele eenvoudigheid en echte populariteit zijn zoo verre van de platte en gemeene volkstaal, als sentimenteliteit van ware gevoeligheid. Als model van zulk een beminnelijken stijl zouden we, onder anderen, wijzen op het, onlangs in de Groninger Courant, gegeven verslag der feestviering te Groningen op den 28sten Augustus. Zulke berigten dragen de kenmerken van waarheid met zich en laten bij den lezer eenen aangenamen indruk achter.

Weg dan met alle overdrijving en opsiering, enz. ook in onze dagbladen! Verre van hen, dat ze aanleiding zouden mogen geven, dat men over de Atlantische zee als spreekwoord zou kunnen aannemen: »de Nederlandsche puf"; gelijk »de Amerikaansche puf" bij ons reeds lang tot een spreekwoord geworden is!

11 Septb. 57.

E. MOLEMA.

(*) Wij badden wel gewenscht, dat de schrijver van dit zoo ...artikel de namen der door hem bedoelde Couranten had ge...; 't heeft nu wel eenigzins den schijn alsof ook de Groninger ...t onder de hier bedoelde dagbladen behoort. RED.

Aan de vrucht kent men den boom.

Nog steeds komen er uit onderscheidene oorden van ons vaderland klagten wegens afnemenden schoolgang. Velen vreezen, dat deze achteruitgang bij de invoering der nieuwe schoolwet zal toenemen; wijl zelfs het beginsel van *schoolgeld*pligtigheid daarin niet is opgenomen. Doch we willen in plaats van redenering — dit zou toch mosterd na den maaltijd zijn — nu maar geduldig den tijd afwachten, om te *zien*, welke vruchten betrekkelijk het geregeld schoolgaan 1858 zal opleveren. En om in dezen op eene afdoende wijze te handelen, noodigen we onze mede-onderwijzers in deze provincie uit, om in 't volgende jaar maandelijks eene vergelijkende statistiek aan de gewestelijke dagbladen in te zenden van *alle* schoolgaanden, t. w. die op de *dag*school komen. Daartoe hebben we slechts de lijst van de werkelijk schoolgaande kinderen in 't loopende jaar te bewaren, en de aanteekening in 't volgende jaar daarmeê te vergelijken.

Zoo kon niet alleen de Regering, maar ook 't publiek met een oogopslag zien, hoe 't met de zaak gelegen is. Aan 't einde des jaars kon men door optelling der maandcijfers het resultaat opmaken.

Dan zou men immers niet meer behoeven te vragen, of de *school*pligtigheid of ook maar school*geld*pligtigheid in eene schoolwet voor Nederland al of niet noodzakelijk zij; want *aan de vrucht kent men den boom.*

11 Sept. 57. E. MOLEMA.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

TEXEL 12 Sept., *Kievit* Alida, Archangel; — 13 *van Beest Holle* J. C. Schetel, Akyab; — terug uit zee 12 Sept., *Sneltjes* Professor Suringar, n. Havana, met schade aan de tuigage.

VLIE 8 Sept., *Ruiten* Verwachting, Grangemouth.

HELVOET 12 Sept., *Popken* Johanna en Louiza, Akyab; *Hansen* Harmonie, Odessa; *van Wachtendonk* Speculant, Bahia; *Hazewinkel* Roelfina Kuyper, Petersb.; *Bekkering* Beerendina Hugues, Rostock.

BRIELLE 11 Sept., *Zeeman* Constantia, Petersburg.

RIO DE JANEIRO 31 Julij, *Tweehuis* Canton, Dona Francisca; zou medio Aug. n. Batavia vertrekken.

CIVITA VECCHIA 3 Sept., *Fekkes* Marie Jeanette, Rott.

ST. MICHAELS 28 Aug., *Boers* Zuid-Beveland, v. Bat. n. Rott.

LONDEN 9 Sept., *de Groot* Twee Zusters, Workum; — 10 *Posta* Uunie, Riga.

Bij het ZUID-VOORLAND 5 Sept., *Stapert* Sara Alida Maria, v. Amst. n. Bat.

FALMOUTH 9 Sept., *Schoolwerth* Brederode en *Muntendam* Cornelia Mathilda, Akyab; de laatste den 11 dito n. Schiedam vertrokken; — 10 *Bakker* Frouwina, v. Taganrog, om order; *v. d. Meer* Cornelia Jacoba, Bordeaux; — 11 *Kramer* Christina, Havana; — 11 *Fijn* Jant. Gezina, Taganrog.

DUNDEE 9 Sept., *Fenenga* Johanna Barta, Koningsb.

LEITH 10 Sept., *v. d. Gaast* Baudina, Harlingen.

WICH 7 Sept., *de Vries* Martha, Amst.

GRANGEMOUTH 8 Sept., *Lutje* Jacoba Christina, Rott.

NORTH SHIELDS 9 Sept., *Waterborg* Karsina, Rotterd.; *Panjer* Gesina, Londen; — 10 *Hotze* Jantje Wilkens, *Pruim* Hendrika Alberdina, *Karsies* Mercurius en *Bakker* Vriendschap, Schiedam.

HARTLEPOOL 10 Sept., *Keun* Elsina Lammechiena, Groningen.

HAMBURG 10 Sept., *Peters* Annette, Amst.; *Hamstra* Jonge Pieter en *de Boer* Margar. Petron., Amersfoort; *Slik* Magrietha, Rott.; — 11 *de Jonge* Diewerdina, Cardiff.

CUXHAVEN 11 Sept., *Glim* Hendrika Margaretha, Antw.; — 12 *Rijnberg* Nachina Lammechina, Petersb.

ALTONA 10 Sept., *van Dijk* Magretha, Amst.

WADSOE 11 Aug., *Degenhard* Wicherdina, Amst.

KOPPENHAGE 8 Sept., *de Jonge* Annachiena, Stettin.

TROMSOE 13 Aug., *Bagges* Thetis, Vlaardingen.

Vertrokken.

AMSTERDAM 12 Sept., *Jentsema* Cornelia, Dantzig; *Kievit* Maria Catharina, avontuur.

TEXEL 12 Sept., *Doornbos* Java's Welvaren, Newc.

VLIE 10 Sept., *Kolkman* Willemina en *Hoedemaker* Onderneming, Frederikstad; — 11 *Lukkien* Gemini en *Freij* Annechiena, avontuur.

HELVOET 10 Sept., *de Boer* Niessina Beerta, Stettin; *Huisman* Maria Margaretha, de Oostzee.

BRIELLE 11 Sept., *Scherpbier* Jeltina, avontuur.

MAASSLUIS 11 Sept., *Bracht* Lucretia, 12 *Stuitje* Christ. Johanna, *Schoon* Johanna Geerdina en *Boer* Vriendschap, avontuur.

VLISSINGEN 9 Sept., *Glim* Hendrika Margar., Hamburg; — 11 *Willenbrink* Maria Magdalena, Madras.

TRIEST 5 Sept., *Ruige* Cameleon, Amst

DEAL 11 Sept., *Verschuur* Angenita Adriana, Port Natal.

COWES 10 Sept., *Vos* Hellevoetsluis, Antw.

PLYMOUTH 10 Sept., *Zegelker* Harmonie, Liverpool.

NEWPORT 8 Sept., *Ouwehand* Volharding, Seville.

CARDIFF 8 Sept., *Doewes* Eendragt, Lissabon.

LIVERPOOL 11 Sept., *Bakker* Anne Willem, Triest.

GRIMSBY 9 Sept., *Voordewind* Hillegonda, Nerva.

HAMBURG 12 Sept., *Menholst* Imelina en *Prins* Jonge Barend, Termunterzijl.

BREMERHAVEN 9 Sept., *Strootman* Bertha Victoria, Petersb.

CUXHAVEN 10 Sept., *de Haan* Siewerdina, Riga.

DANTZIG 8 Sept., *Lever* Wubbina Venema, Delfzijl; — 9 *Emmelkamp* Annegina, Bremen.

MEMEL 7 Sept., *Zwaal* Gijsbert Jan, Nederl.

In lading.

LIVERPOOL 10 Sept., *de Bourghelles Zetteler* Willem Kroonprins der Nederl., Batavia; *Oltmans* Maria Cornelia en *Boer* Joan, Rio de Jan.

Zeilklaar.

LONDEN 10 Sept., *Kwint* Anna Beerendina, Memel.

LIVERPOOL 9 Sept., *Kat* Mathilde Barbara, Rio de Janeiro.

KOPPENHAGE 8 Sept., *Zomer* Roelina Oostra, de Oostzee; *Smit* Jantje, Memel; — 10 *Pomper* Fennechina Catharina en *Dijk* Elsina Jantina, de Oostzee.

AMSTERDAM, 12 Sept. Het schip Calypso, kapit. *Nolles*, van Samarang herwaarts gedestineerd, is den 11den dezer, met verlies van boegspriet en met meer andere schade, wegens aanzeiling, te Ramsgate binnengeloopen; overigens was aan boord alles wel.

— Het stoomschip Kroonprinses Louise, kapit. *Kuhn*, van hier naar Petersburg, op het eiland Oesel gestrand, is den 11den dezer, na een gedeelte der lading gelost te hebben, weder in vlot water gekomen en, na het geloste gedeelte der lading weder ingenomen te hebben, behouden te Kroonstad gearriveerd.

TONNINGEN, 9 Sept. Het schip Catharina, kapit. *de Winter*, van Cardiff naar Kiel, is op de Eider gestrand, doch na een gedeelte der lading over boord geworpen te hebben, weder af- en alhier binnengebragt; zal de reis onmiddellijk voortzetten.

KONINGSBERGEN, 9 Sept. Het stoomschip Rembrandt, kapit. *de Haan*, van Amsterdam n. Pillau, is den 7den dezer op de reis herwaarts, op de Peijser Haken aan den grond vastgeraakt en heeft, ofschoon een gedeelte der lading in ligters gelost is, nog niet in vlot water kunnen komen.

Gepraaid den 15 Mei, op 19° Z.Br., 78° O.L., *van Geelkerken* Delft, v. Bat. n. Rott. — Den 14 Junij, op 23° 38′ Z.Br., 28° 49′ O.L., *Jaski* Adèle, v. Tjilatjap n. Amst. — Den 28 Julij, *Quakkelstein* Nederwaard, v. Rangoon n. Rott. — Den 2 Aug., op 12° 59′ N.Br., 25° 13′ W.L., *v. d. Meulen* Sooloo, v. Cardiff n. Hong Kong. — Den 13 Aug., op 17° 41′ N.Br., 27° 26′ W.L., *Schrijver qq.* Bellona, v. Cuba n. Bremen. — Den 28 Aug., op 42° 18′ N.Br., 24° 54′ W.L., *Jaski* Cornelia, v. Bat. n. Amst.

TERMUNTERZIJL, 12 Sept. Binnengekomen 7 Sept., *Klein* de Goede Verwachting, v. Larrelt; *Kraan* Vriendschap, *Stamhuis* Maria Edina, 9 *Legger* Geerdina en 10 *Jansen* de 2 Gebroeders, v. Noorwegen; — 11 *Biese* Sophia, v. Bremerhaven.

Vertrokken 8 Sept., *Kraan* Vriendschap, v. Noorw.; — 9 *Pasmann* de Vr. Elisabeth, n. Leer; *Klockgeter* Margaretha, n. Norden; — 10 *Stamhuis* Maria Edina en 12 *Legger* Geerdina, n. Noorw.; *Vos* de Goede Hoop, n. Halte.

DELFZIJL, 13 Sept. Binnengekomen 10 Sept., *Riepma* Agatha, v. Brevich.

Vertrokken 10 Sept., *Teerling* Maria Elisabeth, n. Borcum; *Arends* Geziena, n. Norden; — 11 *Rozeboom* Helena Johanna, 12 *Poppen* Nanny Johanna en *Hilbrands* Aaltje, n. Emden.; *Riepma* Agatha, n. Noorw.

HARLINGEN, 14 Sept. Binnengekomen 10 Sept., *Wever* Elisabeth Maria, Noorw.; *Muller* Petronella Josephine, Schellefta; *Tent* Maria, Amst.; — 11 *de Groot* Geertruida, Noorw.; — 12 *Lodewijks* Catharina Arendina, Dantzig; *Ploeg* Vertrouwen, Kampen; — 13 *Stuut* Frits en Betsy, Riga; — 14 *de Boer* Willem en *Weima* Stad en Lande, Noorw.

OOSTMAHORN, 14 Sept. Ter reede 10 Sept., *Heinen* Concordia, v. Hamburg n. Makkum; — 14 *Tonkens* Gebroeders, v. Bremen en *Alberts* de 3 Gebroeders, v. Hamburg, beide n. Amst.

Vertrokken 10 Sept., *Pluktje* Harmanna Hendrika, v. Groningen n. Newc.; — 13 *Alberts* de 5 Gebroeders, v. Kampen n. Hamb.; *Schoon* Jacobus Cornelius, v. Amst. n. Flensburg; *Schacht* Anna Gezina, v. Gron. n. Newc.

ZOUTKAMP, 15 Sept. Binnengekomen 12 Sept., *Dijkstra* Geertina Harmina, v. Dantzig; — 13 *van Sluis* Annegina, v. Newc.

Vertrokken 15 Sept., *Konterman* de Vr. Renske, Rendsburg.

Zeilklaar: *Sap* Broederliefde, avontuur; *Smit* Taij en *Dikkinson* Orion, n. Engeland.

De Sond gepasseerd.

8 Sept. *Visser*, Willem Frederik, v. Riga n. Amst., m. lijnzaad.
9 —— *Jongebloed*, Charon, v. Riga n. Fécamp, m. hout.
10 —— *Ontjes*, Johanna Emilie, v. Brest n. Riga, m. ballast.

De wind den 8 Sept. W.Z.W., Z., Z.Z.W.; den 9den Z.Z.O., Z.; den 10den Z.Z.O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 12 Sept., *Bergmann* Franz en Elise, Galatz; — 13 *Hoogenstraten* Comm. des Konings v. d. Heim, Banj.; *Meedendorp* Johanna, Galatz; *Wirtjes* Clasina Aidina, Livorno; *Ruiten* Verwachting, Grangem.

TEXEL 13 Sept., *Lovius* Ondine, Bordeaux; *Visser* Drie Broeders en *Feenstra* de Vr. Dieuwke, Lond.; — 14 *Jaski* Adèle, Tjilatjap; *Jaski* Cornelia, Bat.

HELVOET 13 Sept., *de Jong* Castor, Kiel.

VLISSINGEN 11 Sept., *Sterkenburg* St. Helena, Rio-Janeiro.

Bij NOORD-VOORLAND 10 Sept., *Uil* Adm. de Winter, v. Rott. n. Kaap de Goede Hoop.

QUEENSTOWN 10 Sept., *Pot* Corn. Berendina, Smirna.

LIVERPOOL 12 Sept., *Koops* Bernard, Livorno.

LEITH 11 Sept., *Vegter* Beerta Schuringa, Petersb.

PAIMBOEUF 11 Sept., *v. Geelmuyden* Marie Sophie, Arendahl.

WICK 8 Sept., *Schoenmaker* Annette en *Boon* Arentina Roelfina, Harburg.

NORTH SHIELDS 11 Sept., *Boiten* Fossina Siers, Amst.; *de Haan* Jantina, Rott.

SUNDERLAND 10 Sept., *Koops* Lammechina, Amst.

HARTLEPOOL 10 Sept., *Koning* Gesina, Rott.

SANTANDER 7 Sept., *Ruig* Carolina, Rott.

ST. GEORGE D' ELMINA 1 Aug., *Temperman* Gouv. van der Eb, Rotterdam.

KROONSTAD 5 Sept., *Drent* Tjapko Schuringa, Amst.

Vertrokken.

AMSTERDAM 12 Sept., *Reinders* Jacoba Gesina, Petersb.; *Meyboom* Frederik Hendrik, Christiania; — 13 *Aggen* Louisa Helena, Petersb.; 14 *de Jong* Maria, Engeland.

TEXEL 13 Sept., *Kaspersma* Eendragt, Londen; *Doornbos* Java's Welvaren en *Lohman* Zeldenrust, Newc.; — 14 *de Jong* 2 Gezusters, Yarmouth.

HELVOET 13 Sept., *Ulrich* President Ram, Bat.; *Meijer* Zeemeeuw, Nantes.

MAASSLUIS 13 Sept., *de Boer* Epimachus, Petersb.; *Kuitze* Jonge Wigher, avontuur.

FALMOUTH 12 Sept., *v. d. Meer* Cornelia Jacoba, v. Bordeaux n. Sevilla; *Woortman* Fortuna, v. Bahia n. Bristol.

NEWPORT 10 Sept., *de Boer* Westerschouwen, St. Thomas.

NEWCASTLE 11 Sept., *de Vries* Marinus en Geertruida, Konst.; *Oostra* Libra, Riga; *Bottje* Gesina Alida, Koningsb.; *Bakker* Harmina Catharina, Stettin; *de Vries* Margaretha Elisa, Lubeck.

ABERDEEN 11 Sept., *Dokman* Gesina Wilhelmina, Riga.

DUINKERKEN 13 Sept., *Geelmuyden* Catharina Johanna, Drammen.

HAVRE 12 Sept., *Molema* Paulus, Newcastle.

ST. GEORGE D'ELMINA 13 Aug., *v. d. Horst* Guinea, Rott.

238ste STAATSLOTERIJ.

Prijzen van *f* 100 en daarboven.

Trekking der Vijfde Klasse.

1ste *Lijst*. No. 981, 1600, 3593 en 5816 ieder *f* 1000.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 14 *September* 1857.

4 Nederl. ℔ 39 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 15 *September*.

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 3,95
Oude 1856 70 ℔ *f* 9,10	Wtr. 1857 54 ℔ *f* 5,75	- - 42 - - 4,15
Oml. 1857 68 - 8,50	- 56 - - 6,15	- - 44 - -
- - 70 - - 9,10	- 58 - - 6,55	BOONEN.
- - 72 - - 9,70	Zomer 54 - -	Paardeb. *f* 7,75 *f* 8,25
- Old. 68 - - 8,30	- 56 - -	Gr. Erwt. *f*
- - 70 - - 8,90	N.Knobbe 60 - - 6,10	Graauwe dito *f*
- - 72 - - 8,50	- 62 - - 6,50	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	HAVER.	
N.Inland. 60 ℔ *f*	Dikke 36 ℔ *f*	Old.Koolz. *f* 13 *f* 14,10,20
- 62 - - 5,65	- 38 - - 3,70	Oml. dito *f* 13 *f* 14,25,40
- 64 - - 6,15	- 40 - - 3,95	Kromhorn *f* 14,50,60
- 66 - - 6,65	- 42 - - 4,20	Zomerzaad *f* 11 a *f* 12
N. 1857 68 - - 7,35	- 44 - - 4,40	Aveelzaad *f*
- 70 - - 7,85	- 46 - - 4,60	G. Mosterdz. *f* 24 a *f* 26
BOEKWEIT.	- 48 - - 4,80	Lijnzaad *f*
N.Gr.Zd. 64 ℔ *f* 6,85	- 50 - - 5,00	Dederzaad *f*
- - 66 - - 7,35	WitteVoer 36 - - 3,55	Gr. Gort *f* 9½, *f* 10 a *f* 10½
- - 68 - - 7,85	- - 38 - - 3,75	Parel dito *f* 13,25 a *f* 15,50
N. Zw.- 64 - - 6,70	- - 40 - - 3,95	Raapolie per vat *f* 46
- - 66 - - 7,20	N. Zw. - 36 - - 3,55	
- - 68 - - 7,70	- - 38 - - 3,75	
Veen 64 - - 6,60		

Oude Tarwe stil. — Nieuwe als genoteerd verkocht. — Rogge in een doen. — Boekweit 10 cent hooger afgaande. — Gerst meer aan, en niet dan iets lager te plaatsen. — Haver door geringen aanvoer en meerder vraag hooger verkocht. — Boonen ruim prijshoudend. — Koolzaad weinig in omgegaan. — Gort prijshoudend. — Geel Mosterdzaad gevraagd, en tot verhoogde prijzen verkocht.

SCHIEDAM, 12 *September*. Moutwijn *f* 21; Jenever *f* 26,50; Amst. Proef *f* 27,75.

AMSTERDAM, 12 *Sept.* In Hennep is, in afwachting der veiling, weinig omgegaan; de prijzen zijn onveranderd.

AMSTERDAM, 14 *Sept.* Tarwe prijsh. met goeden handel aan cons.: 132 ℔ witb. Pools. *f* 405; 129 ℔ dito *f* 382, *f* 383; 130 ℔ b. dito *f* 375; 129 ℔ dito *f* 365, *f* 373; 125 ℔ dito *f* 340, *f* 350; 126 ℔ dito *f* 340; 128 ℔ dito *f* 340; alles naar kwal.; 135 ℔ n. Nassaud. *f* 365; 131 ℔ j. Silesische *f* 350; 130 ℔ ger. Saal *f* 310; 128 ℔ ger. witte Rost. *f* 310; 122 ℔ j. Gron. *f* 260; 118 ℔ j. Vries. *f* 260; 124 ℔ r. dito *f* 262; 134 ℔ n. Geld. *f* 363. — Rogge onveranderd: 123 ℔ Pruis. *f* 215; 123 ℔ Rostock. *f* 215, *f* 216; 123 ℔ Belg. *f* 223; 118 ℔ Petersb. *f* 201. — Gerst prijsh.: 109 ℔ fijne Zeeuwsche *f* 190. — Haver weinig ter veil en tot vorige prijzen te plaatsen. — Boekweit door schaarschheid ruim prijshoudend: 122 a 124 ℔ n. Amersf. *f* 279, *f* 285; 122 ℔ jarige dito *f* 268. — Naar Paardeboonen bestond heden levendige vraag en hetgeen van Noord-Holl. aan de markt was, werd tot verhoogde prijzen opgeruimd. Men besteedde ten laatste *f* 8 per mud. Witte Erwten schaarsch, ord. soorten werden op *f* 8 gehouden. Ook groene Erwten waren voor buitenl. rekening gezocht en bragten betere prijzen op.

Koolzaad ½ p. vl. hooger: op 9 vat dadelijk 80 p. vl.; Sept. 80½ p. vl.; Nov. 82 p. vl.; April 83 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering iets aangenamer: op 6/w. *f* 47,75; vlieg. *f* 46,50; Oct. *f* 46,25 a *f* 46,75; Nov. *f* 46,50 a *f* 47; Dec. *f* 46,75 a *f* 47,25; Mei 1858 *f* 47,50. — Lijnolie dadelijk in een doen, op levering prijsh.: op 6/w. *f* 46; vlieg. *f* 44,75 a *f* 45; Oct. *f* 44,25 a *f* 44,50; Nov. *f* 44,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 51; vlieg. *f* 49,75. — Raapkoeken *f* 94 a *f* 97. — Lijnkoeken *f* 12 a *f* 14.

ROTTERDAM, 14 *September*. Tarwe: jar. Zeeuws., Vl., Overm. en Flakk. niet ruim toegevoerd; voor de puikste soorten was wel iets meer te bedingen, doch de afwijkende kwaliteiten zijn moeijelijk aan den man te brengen; puike bl. *f* 10,25 a *f* 10,75; middels. en ger. *f* 8 a *f* 10. Voor nieuwe dito was minder ter veil dan de vorige week, puike bl. jar. Zeeuwsch. *f* 11 a *f* 11,60; mind., bl. en ger. van *f* 8,50 tot *f* 10,75. Roode bij uitelitijng als voren 163 ℔ j. Hoogl. Kl. *f* 400; 15. ℔ dito r. Pools. *f* 385. — Rogge tot 10 ct. hooger goed te verkoopen; Zeeuws., Vl. en Overm. *f* 7,20 a *f* 7,70; mind. en Noordbr. *f* 6,50 a *f* 7. — Boekweit met kleinen toevoer prijsh.; n. Noordbr. *f* 250, *f* 255. — Gerst niet ruim ter veil en 20 ct. hooger met veel begeerte; Zomer *f* 6,40, *f* 6,80; mind. soorten *f* 6,10 a *f* 6,30. — Haver prijsh.; dikke *f* 4,25 a *f* 5; lange *f* 3,80 a *f* 4,30; mindere *f* 3,30 a *f* 3,70. — Paardeboonen 20 ct. hooger met veel kooplust; dr. bl. *f* 7,70 a *f* 7,90. N. Duiveb. *f* 8,25 a *f* 8,50. Bruine en Witte dito 25 a 50 ct. hooger. — Erwten weinig aan en 25 cts. hooger begeerd; n. gr. bl. *f* 10 a *f* 10,50; mind. *f* 8,25 a *f* 9,50; kleine dito van *f* 8,25 tot *f* 9. — Koolzaad slap tot vorige prijzen.

LONDEN, 11 *Sept.* Er waren heden niet vele koopers ter graanmarkt verschenen en toch was inl. Tarwe tot 1 sh. avans op de prijzen van l.l. Maandag gevraagd; roode kwal. Oostzee en Hamburg bedongen gelijke verhooging, maar Dantziger was onveranderd. Zeilende ladingen Tarwe en Mais worden hooger gehouden. Alle overige graanartikelen bedongen de hoogste notering van Maandag.

Van den 14*den*. Tarwe iets en Gerst merkelijk hooger bij een matigen aanvoer.

BOTERMARKTEN.

LEEUWARDEN, 11 *Sept.* De prijs der Boter was heden *f* 52.

GRONINGEN, 15 *Sept.* De prijs der boter was heden: 1ste soort *f* 44; 2de soort *f* 42.

AMSTERDAM, 14 *September*. De prijs der Boter was heden als volgt: Friesche *f* 52 a *f* 54; Kuinder *f* 51 a *f* 52; Kamper *f* 51 a *f* 53; Deventer *f* 47 a *f* 50; Zwolsche *f* 50 a *f* 52.

LONDEN, 12 *September*. De aanvoeren van Boter gedurende de afgeloopen week bestonden uit: van Harlingen 6575 vs., Havre 987, Ostende 319, Hamburg 22, Rouen 32, Schiedam 165, Leer 204 en Duinkerken 13. De noteringen zijn: beste Friesche 114 a 116 sh., surplus 102 a 106 sh., 2de kwal. 88 a 96 sh., Hollands. 80 a 84 sh., Kamper en Zwolsche 106 a 112 sh., Bosscher 72 a 76 sh., Groninger 96 a 102 sh., Emden en Leer 100 a 102 sh.; Holst. en Kiel 112 a 116 sh.

LONDEN, 14 *September*. Friesche Boter 114 sh., Gron. 84 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 15 *Sept.* De aanvoer van runderen ter markt van heden was gering met weinig handel; schapen tamelijk ter markt en de handel iets williger; varkens ruim aangevoerd, doch de handel was niet zoo vlug als l.l. Dingsdag: ouden van *f* 30 tot *f* 50; jongen van *f* 7 tot *f* 35.

LEEUWARDEN, 11 *Sept.* Aangevoerd 600 a 650 runderen, waarvan 200 vetten, de overige melk- en kalfkoeijen; 100 vette kalveren, 400 schapen, alsmede 400 a 450 varkens en biggen; in alle soorten was de handel levendiger dan l.l. Vrijdag.

LONDEN, 11 *Sept.* De veemarkt was matig voorzien; de kooplust was niet levendig tot de verlaagde prijzen van l.l. Maandag.

LONDEN, 14 *September*. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 576 runderen, 220 kalveren en 22,630 schapen, die allen onveranderd in prijs waren.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 14 *September*.

Nederl. Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{1}{4}$; Dito Dito 3 pCt. $77\frac{1}{4}$; Dito Dito 4 pCt. $97\frac{1}{4}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. $25\frac{1}{4}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $37\frac{3}{4}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $45\frac{3}{4}$; Dito 1856, 3 pCt. $44\frac{1}{4}$. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. $105\frac{1}{4}$; Dito te Londen, $4\frac{1}{2}$ pCt. $96\frac{1}{4}$; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. $101\frac{1}{4}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $73\frac{1}{4}$; Dito Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $38\frac{7}{16}$; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. $85\frac{1}{4}$; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. $75\frac{1}{4}$. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. $20\frac{1}{4}$. — Londen, heden Consols $90\frac{3}{4}$. — Parijs 3 pCt. rente 66.60.

ADVERTENTIEN.

*** De **FACULTEIT** der REGTSGELEERDHEID aan de HOOGESCHOOL te **GRONINGEN** heeft *twee* der bij haar ingekomen Antwoorden op de Prijsvraag over **de bonorum possessio** — aan welke, waren zij niet door een nog beter geschreven stuk overtroffen, de Gouden Medaille zou zijn toegekend — het **Accessit** waardig gekeurd. — Van die antwoorden is het eene voorzien met het motto: »Hierin nun können uns die Römer als grosse Muster" u. s. w., het andere met: »viresque acquirit eundo."

Een derde stuk met het motto: »Alles Geschichtliche ist wesentlich lückenhaft" is eene **zeer loffelijke vermelding** waardig geacht.

De Faculteit roept mitsdien de SCHRIJVERS dezer drie Verhandelingen op, om zich aan haar bekend te maken en verlof te geven tot opening van het bij ieder stuk gevoegde Naambriefje.

GRONINGEN, 14 September 1857.

De Secretaris der Regtsgeleerde Faculteit:
VAN BONEVAL FAURE.

MAATSCHAPPIJ VAN LAND- EN TUINBOUW
DE MARNE.

Benoemd: Tot honorair Lid, Jonkhr. C. F. GOLDMAN, Gouverneur der Molukken.

Ontvangen ten behoeve van het Kabinet: van den Heer H. MAAS, op den Huize *Doorn-heg*, bij *Amersfoort*, een Hertekop en eene Kris uit *Nias*.

Van den Heer W. DOORENBOS, Med. Cand. te *Groningen*, een witte Rock.

Van den Heer SOEDERS, Koninklijk Rijtuigfabrikant te *Groningen*, eene Verzameling Kapellen, Insecten, enz.

Ten behoeve van den Proeftuin: van het Belgische Gouvernement, door tusschenkomst van Z. Exc. den Heer Minister van Buitenl. Zaken, eene Verzameling van 269 Zaden voor den grooten en kleinen bouw.

J. v. J. MARRENGA,
Secretaris.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene DOCHTER A. SONIES, geliefde Echtgenoot van

E. FABER,
Brood-, Koek- en *Banketbakker* in de N. Ebb.str.

GRONINGEN, 11 September 1857.

*** BLIJHAM, 11 September 1857. Mijne geliefde Echtgenoot T. BUSSCHER beviel heden van een welgeschapen MEISJE.

J. WINTER.

*** Bevallen van een' ZOON S. FRIESE, geliefde Echtgenoot van

H. M. JANSSEN.

GRONINGEN, 13 September 1857.

*** Heden morgen omstreeks 11 uur overleed, na een langdurig lijden, evenwel nog hoogst onverwacht, mijne teeder beminde Echtgenoot, ALBERTJE KLAASSENS GROENEVELD, in den ouderdom van ruim 64 jaren, mij uit eene echtverbintenis van ruim 42 jaren nalatende 4 Kinderen, 3 Aangehuwde- en 16 Kleinkinderen, die met mij, de laatsten voor zooverre zij het verlies eenigzins kunnen beseffen, de beminde Echtgenoot, Moeder en Grootmoeder diep betreuren.

WINSCHOTEN, 10 September 1857.

F. R. FOLKERS.

Strekkende deze zoo voor bijzondere als algemeene kennisgeving.

*** Na een langdurig en smartelijk lijden ontsliep, nog geheel onverwachts, mijne geliefde Echtgenoot GRIETJE BERENDS BOSSIEN, in den gezegenden ouderdom van 79 jaren en 11 maanden, waarmede ik 44 jaren in eenen genoegelijken echt met haar heb doorgebragt; mij nalatende een' Schoonzoon en Kleinzoon. Zwaar treft mij deze slag op mijne hooge jaren.

HAREN, 10 September 1857.

H. VAN STREUN.

N.B. Vrienden en Bekenden gelieven deze *algemeene* voor *bijzondere kennisgeving* aan te nemen.

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna 20 jaren, mijne innig geliefde jongste Dochter, BARBARA, tot bittere droefheid van mij en mijne nog eenigst overgeblevene Dochter.

AMSTERDAM, 11 September 1857.

Wedw. D. VAN DEN BERG,
geb. HAVENGA.

Vrienden en Bekenden gelieven deze *algemeene* als *bijzondere kennisgeving* aan te nemen.

*** Het DOCHTERTJE, ons den 3den dezer geboren, werd ons heden wederom door den dood ontnomen.

FINSTERWOLD, 12 September 1857.

Dr. J. H. SCHÖNFELD.
H. SCHÖNFELD - VAN BARENBORG.

Eenige kennisgeving.

*** Heden ontving ik het voor mij, zijne Ouders en verdere Betrekkingen allertreurigst berigt, dat mijn dierbare Echtgenoot, H. DIJK, Gezagvoerder van het Nederlandsch Schoonerschip *de Twee Vrienden*, op den 29sten Julij j.l. te *Bahia*, na een kortstondig lijden van slechts twee dagen is overleden. Nauwelijks $4\frac{1}{2}$ maand mogt ik door den band des huwelijks met hem vereenigd zijn. Alleen zij, die hem gekend hebben, kunnen beseffen hoe groot dit verlies voor ons is. De goede Hemelsche Vader schenke ons troost en sterkte.

DELFZIJL, 13 September 1857.

E. GLIMMENGA,
Wedw. H. DIJK.

*** Heden morgen omstreeks $10\frac{1}{2}$ uur overleed, tot mijne bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenoot MARIA SCHOFIA RIJKHOLT, in den ouderdom van 43 jaren en 6 maanden; mij nalatende drie Kinderen, waarvan een uit haar vorig huwelijk, na eene gelukkige echtverbintenis van bijna 8 jaren.

GRONINGEN, 14 September 1857.

A. A. SLUITER.

NIEUWE LEESBIBLIOTHEEK.

J. CREEMER, bij zijnen **BOEK- en PAPIERHANDEL** eene **LEESBIBLIOTHEEK** gevoegd hebbende, beveelt zich door deze ten vriendelijkste aan.

Stoeldraaijerstraat, H no. 8, te *Groningen*.

VOOR OOGLIJDERS
en allen die hun gezigt wenschen te versterken of te bewaren.

Door **A. TER GUNNE**, te **Deventer**, is uitgegeven en alom verzonden:

Prof. **F. ARLT, Gezondheidsleer der Oogen in gezonden en lijdenden toestand** (met een Aanhangsel over Gezigtsglazen) ten algemeenen nutte beschreven. Naar den 2den druk, door A. ILCKEN, Heel- en Verloskundige te *Deventer*, à *f* 1—20.

Eene Fransche beoordeeling (*Annales d'oculist. t.* 17, p. 92) noemt dit Werkje *un véritable modèle de ce genre de publication.* Wij gelooven dat het geene verdere aanbeveling zal behoeven.

Van **ZSCHOKKE, de weg ten leven; Huis- en Handboek voor Christelijke Ouders en Jongelieden**, uit het Hoogduitsch, door R. REUDLER, Ev. Luth. Pred. te *Deventer*, verschijnt thans de 4de aflevering, à 35 c.

Wie nog van de voordeelen der inteekening wenscht te profiteren, haaste zich, daar de 5de afl. waarmede het werk compleet is, weldra volgt. Dit meesterstuk van den schrijver der *Uren aan de Godsdienst gewijd* heeft gewis geene aanbeveling noodig.

H.H. Boekhandelaren nog ex. overhebbende, gelieven die ten spoedigste terug te zenden, daar ik door de menigvuldige bestellingen om ex. verlegen ben.

Aanbesteding.

Op WOENSDAG den 23sten September 1857, des namiddags te 4 uur, zal, door het GEMEENTEBESTUUR van *Scheemda*, in het Gemeentehuis aldaar, in het openbaar worden aanbesteed:

Het BOUWEN van een ARMEN- en WERKHUIS, met BIJLEVERING van alle daartoe behoorende MATERIALEN, enz.

Het Bestek, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, ligt, behalve in het GEMEENTEHUIS te *Scheemda*, aldaar ter lezing bij de Kasteleins KOSTER, KUIPERS, HAAN, de Wedw. TIDDENS, FENJE BUZEMAN en A. H. CROL; te *Groningen* in den *Doelen*, bij de Kasteleins UITHOF, Wedw. EEKHOFF, Wedw. BONTEKOE, TEN HAVE, allen aan de Groote Markt; PLAAT, in het *Blaauwe Paard*, en bij R. R. ELEMA, in *de Altena*; te *Appingedam* bij den Kastelein EVERS; te *Delfzijl* bij de Kasteleins TER STEEG en HAZENHOEK; te *Termunterzijl* bij den ZIJLWAARDER; te *Martenshoek* bij de Wedw. MEURS; te *Zuidbroek*, bij den Kastelein MONKHORST; te *Winschoten* bij den Kastelein D. RANDA MULDER; te *Nieuwe-Schans*, *Veendam*, *Midwolda*, *Finsterwold* in het GEMEENTEHUIS, en bij den Architect B. CREMER, te *Nieuwolda*, bij wien, zoo wel als bij den BURGEMEESTER te *Scheemda*, nadere informatiën kunnen worden verkregen.

Wordende belanghebbenden opmerkzaam gemaakt, dat gebleken is, dat in de verzondene Bestekken eene misstelling omtrent het getal der te maken Kribben heeft plaats gehad: en alzoo in art. 8, regel twee van boven, gelezen moet worden: **35** in plaats van 70, en vervolgens de helft van het bepaalde getal.

SCHEEMDA, 8 September 1857.

Het Gemeentebestuur voornoemd,
De Burgemeester:
K. W. SIJPKENS;
De Secretaris:
E. D. RAMAN.

Mr. **R. IJ. MULLER**, Notaris te *Groningen*, verwittigt door deze de daarbij belanghebbenden, dat door hem zijn **overgenomen** en alzoo thans onder hem berustende zijn de **MINUTEN der ACTEN**, verleden voor nu wijlen den Heer Mr. J. J. DE SITTER, in leven Notaris te *Groningen*.

GRONINGEN, 12 September 1857.

Mr. R. IJ. MULLER,
Notaris.

Stoomvaart
VAN
Harlingen naar Leith & Newcastle on Tyne, ook voor Goederen naar Stockton on Tees, Edinburgh, Glasgow, Dundee en omliggende Plaatsen.

Het eerste Klasse ENGELSCHE **STOOMSCHIP TIMES**, Kapitein JAMES RAISON, vertrekt naar *Leith*, WOENSDAG den 23sten September 1857; naar *Newcastle on Tyne*, ZATURDAG den 3den October 1857.

Bijzonder goed ingerigt voor PASSAGIERS, GOEDEREN en VEE.

Adres bij de Agenten

VAN OPPEN'S ZONEN.

Donderdag den 24sten September

1857, des namiddags te 2 uur, zullen, voor de Behuizing, geteekend T 157, Westzijde in de Sledemennerstraat te *Groningen*, publiek worden verkocht: eenige **MEUBELAIRE** en **ANDERE GOEDEREN**, behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Diaconiedienaar W. GLEUNS. Te bezien daags te voren, des namiddags van 2 tot 5 uur.

Mr. E. VAN EERDE, *Notaris.*

HOUTVEILING,
onder werkelijke Houtkoopers,

op DONDERDAG den 17den September 1857, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, van:

Een aanzienlijken voorraad MAATS en OVERMAATS VUREN en OOSTZEESCH GREENEN **BALKEN**, alsmede JUFFERS, KOLDERS, ELLINGS, ENZ.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots.*

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zal, op WOENSDAG den 21sten October 1857, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens vóór en in de Behuizing door nu wijlen den Heer J. G. HOFFMEISTER bewoond geweest, aan de Vischmarkt te *Groningen*, publiek worden verkocht:

Een zeer nette **INBOEDEL**, bestaande in MAHONIE- en EIKENHOUTEN MEUBELEN, PENDULES, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, waaronder met **fraai Snijdwerk**, KRISTAL, GLAS-, AARDE- en VAATWERK, KOPER-, TIN-, BLIK- en IJZERGOED, VLOERKLEED, CARPETTEN, KAGCHELS, LINNEN-, TAFEL- en BEDDEGOEDEREN, LIJFSTOEBEHOOREN, **GOUD** en **ZILVER**, en wat er meer zal worden gepresenteerd.

Te bezien op Dingsdag bevorens, van 10—12 en 2—4 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, te bekomen tegen betaling van **10 Cent**, ten **voordeele van de algemeene Armen**, ten Kantore van

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 20sten October 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van B. TEN HAVE, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene zeer nette, weldoortimmerde **BEHUIZING**, get. F 1?, met PLAATS en TUINTJE, staande en gelegen te *Groningen*, aan de Vischmarkt, Zuidzijde.

II. Een AANDEEL in de NEGOTIATIE voor den STRAATWEG van *Groningen* naar *Winsum*, get. no. 127.

III. Een GRAF, op de Zuider Begraafplaats te *Groningen*, in de 2de kl., 1ste rij, no. 52.

Behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer J. G. W. HOFFMEISTER.

Om te aanvaarden: perc. I op den 1sten November 1857, en perc. II en III dadelijk na den Toeslag. — Te bezien des daags vóór en op den Verkoopdag, van 10—12 en 2—4 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, te bekomen tegen betaling van **10 Cent**, ten **voordeele van de Algemeene Armen**, ten Kantore van

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

TE HUUR GEVRAAGD,

in de Heere- of Oosterstraat of daaromtrent: een **HUIS of ruime BENEDENWONING**, tegen den 1sten November of eerder. Adres aan het BUREAU DER PROVINCIALE COURANT.

Er wordt **binnen deze Stad** gevraagd eene **WONING**, liefst met eene STALLING, om dadelijk of met November te aanvaarden. Adres onder de lett. K K, BUREAU dezer COURANT.

AANGEBODEN,

tegen November of eerder: eene **ruime en vrolijke BOVENWONING** in eene der Hoofdstraten alhier. Adres bij den Boekverkooper J. WOLTERS, aan de Groote Markt.

Een ongehuwd Heer,

P. G., verlangt eene **ONGEMEUBELEERDE KAMER** met **KOST.** Informatiën te bekomen bij T. JANSEN, Goud- en Zilversmid in de Oosterkingestraat.

DIRECT UIT HAARLEM

ontvangen: eene groote Collectie **BLOEMBOLLEN**, als: HYACINTEN, NARCISSEN, TULPEN, DUC VAN THOLL, CROCUSSEN, ENZ.; in zeer verschillende soorten; voor **bloemen** en voor den **vollen grond**, te bekomen bij

C. VAN STROE,
Bloemist aan het Zuiderdiep.

Welke tevens zijne Begunstigers opmerkzaam maakt, dat door hem niet, dan in **persoon** de BLOEMBOLLEN **ten verkoop** worden aangeboden.

BORSTELMAKERIJ.

De ondergeteekende berigt, dat hij **een BORSTELAFFAIRE** heeft begonnen en **allerlei soorten** van BORSTELGOEDEREN, ook aan SLIJTERS, kan leveren, waartoe hij zich minzaam aanbeveelt.

GRONINGEN, 14 September 1857.

H. HEUNING,
Visscherstraat.

PROVINCIE FRIESLAND.

In de Lijnbaan **DE VREDE**, te *Woudsend*, ten allen tijde voorhanden: eene **aanzienlijke partij STAAND en LOOPEND**

PATENT TOUWWERK.

De ondergeteekende neemt nog met contante betaling **TUIGAGIËN** aan, zonder verhooging van prijs.

L. A. TROMP.

VOOR FABRIKANTEN EN HANDELAREN.

Een geroutineerd **PROVISIE-REIZIGER**, voorzien van voldoende GETUIGENISSEN omtrent kwaamheid en moraliteit, geregeld **maal 's jaars** geheel **Nederland** bereizende, wenscht voor nog een paar soliede HUIZEN, tegen billijke provisie, **ORDERS** op te nemen.

Adres onder de lett. A. V. H., aan het BUREAU dezer COURANT.

SCHEEPSTIMMERLIEDEN

kunnen dadelijk, tegen **hoog loon**, geplaatst worden op de *Buitenwerf*. Men vervoege zich in persoon bij den Meesterknecht W. DIJK.

Men vraagt tegen den 12den November e. k. een' **tweeden KOEK- en BANKETBAKKERSBEDIENDE**, van de P. G., met goede getuigschriften. Adres met franco Brieven, onder letter G, bij den Boekhandelaar W. EEKHOFF, te *Leeuwarden*.

STOOMBOOT EN DILIGENCE
GENAAMD

HARLINGEN.

DIENST TUSSCHEN

Amsterdam, Harlingen, Leeuwarden en *Groningen*,

zonder oponthoud te LEEUWARDEN.

VERTREK VAN

AMSTERDAM,	ZONDAGS, WOENSDAGS en VRIJDAGS,	's morgens	te	7 uur.
GRONINGEN,	» » »	's avonds	»	11 »
LEEUWARDEN,	MAANDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS,	's morgens	»	5 »
HARLINGEN,	» » »		»	8 »

AANKOMST te **AMSTERDAM**, ongeveer één uur voor Beurstijd.
» » **GRONINGEN**, 's avonds ongeveer te 10 uur.

KANTOOR te *Amsterdam* **IN** de **Nieuwe Stads-Herberg.**

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.